

DARBININKAS

Vol. LXXXIII, Nr. 31
Rugpjūtis - August 14, 1998 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- **Rugpjūčio 10 d.** į Lietuvą vienos dienos vizito atvyko Belgijos užsienio reikalų ministras Eric Derycke. Susitikimuose su aukštais Lietuvos pareigūnais aptartas Lietuvos pasirėmimas deryboms dėl narystės Europos Sąjungoje, siekiai tapti NATO nare, regioninio saugumo klausimai, dvišalių santykių raida.

- **Liepos mėnesį** infliacija šalyje buvo 0,2 proc. Per šešis šių metų mėnesius ji padidėjo 2,8 proc., o per dvyliką mėnesių - 5,1 proc. Didžiausią įtaką infliacijai liepos mėnesį turėjo šalto ir karšto vandens kainų padidėjimas, dėl kurio būsto eksploatacija pabrango 3,7 proc.

- **Toliau tęsiasi** liepos mėnesį Nidoje, rašytojo humanisto Tomo Mano vasarnamyje prasidėjęs klasikinės muzikos festivalis "Musica Domestica". Koncertų ciklas apima visus vasaros penktadienius. Atliekami užsienio ir lietuvių klasikų kūriniai. Festivalio "Musica Domestica" tikslas - išryškinti rašytojo Tomo Mano vasarnamiui būdingą šeimyninio muzikos klausymosi tradiciją. Neringos gyventojams ir svečiams pristatyti žymiausias Lietuvos muzikų šeimas.

- **Rugpjūčio 8 d.** Nidoje pirmą kartą surengta Respublikinė vaikų mados šventė "Vasaros TOP modeliukas". Šioje šventėje pasirodė vaikai nuo trejų iki keturiolikos metų iš grožio ir elegancijos studijos. Taip pat dalyvavo visi šio amžiaus neringiečiai bei kurorto svečiai - buvo renkamas "Neringos TOP modeliukas-98".

- **Dvi programos** - "Lietuvos vienuolynai" ir "Savaitė Vilniaus vienuolynuose", kurios pradėtos liepos pabaigoje, - tai pirmosios pastangos atverti turtingą ir gilų mūsų kultūros klodą, suteikiant visuomenei galimybę artimiau susipažinti su Dievui pašvęstojo gyvenimo institutų veikla. Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės laikais ir mūsų dienomis, - pasakė Eltai programų sudarytojas, Vilniaus paveikslų galerijos vedėjas Vytautas Balčiūnas. Minėtomis programomis Lietuva įsijungia į Europos Tarybos kultūrinę programą "Vienuolynų įtakos kelias".

- **Paskirtas naujas** Lietuvos ryšių karininkas partnerystės koordinavimo centre prie NATO pagrindinės pajėgų vadovybės Europoje. Juo tapo vyresnysis leitenantas Artūras Jasinskas, pakeitęs trejus metus atstovų buvusį kapitoną Valdą Šiaučiulį. A.Jasinskas iki šiol dirbo Krašto apsaugos ministerijos tarptautinių ryšių departamente, yra stažavęs Vakarų valstybių karininkų mokyklose.

- **Dar vienai ginkluoto pasipriešinimo dalyvių grupei** - 33 kariamais savanoriams nuo rugpjūčio 1 d. paskirtos pirmojo laipsnio valstybinės pensijos, kurių dydis yra 528 litai per mėnesį. Pirmojo laipsnio valstybinės pensijos bus mokamos Lietuvos partizanams, Vietinės rinktinės kariams, 1941 metų birželio sukilimo dalyviams.

PRADŽIA BE PABAIGOS, ARBA - LIETUVIŲ FONDO ŽMONĖS LAIKO TĖKMĖJE

Kas būtų, jeigu neleidusi ilgiau pagalvoti, be išankstinio pasiruošimo paprašyčiau trumpai atsakyti į klausimą: kas, jūsų supratimu, yra Lietuvių fondas? Nagi? Jau girdžiu - pinigai! Hmm... Ir taip ir ne. Kultūros, mokslo, meno rėmimas! Žinoma, bet... Jaunimo globa! Kas be ko, ir vis tik...

Besėdint balandžio 18 d. Lietuvių fondo 35-ajame narių suvažiavime mane tarsi kirminukas vis graužė mintis, kad organizacijos, draugijos, bendrijos ar šiaip grupės, pasivadinusios fondų vardais, pernelyg akcentuoja pinigus. Na štai - jau mėginate prieštarauti! Patikėkite, ir aš žinau, ir prisimenu patarles: pinigas niekada neišsina iš mados, pinigas pinigą kala, pinigėnė prairo, grybeliai išbiro, pinigai kalba, pinigai tyli, pinigai mėgsta, kas juos glosto, pinigų išmės bizniui pro langus, jie dešimteriopai sugrįš pro duris ir t. t. ir pan.

Nesiginčykim, mielieji, nes užsispyrusiai man tiksliausias fondo atitiktum vis tiek bus - **ŽMONĖS**. Dabar esą bei tebedirba ir tie, kurie stovėjo prie ištakų. Prie pradžių pradžios. Iškeldami Anapilin jie fondui padovanojo savo gyvenimus... piniginiame pavidale. Dovanodami įpareigojo pasilikusiuosius išdidžiai ir atsakomai kartoti: "Fondas rėmė ir remia liuanistinį švietimą, kultūrinę išsivijimą ir Lietuvos veiklą, niekada neatsisakys padėti jaunimui ir neužmirš visuomeninių reikalų. Trumpiau - Lietuvių fondas buvo, yra ir bus lietuvių išlaikymo rėmėjų pirmosiose gretose!"

Tas mane graužęs kirminėlis, pasirodo, buvo iš įkyresnių. Iš

Aldona Jurkutė

neuuolaidžiųjų giminės. Juolab kad ir LF suvažiavimo Pasaulio lietuvių centre Lemonte metu nuskambėjo mintis daugiau dėmesio kreipti, dar pagarbiau įvertinti ir garsinti žmones, kurie savus gyvenimus fondui dalina dalimis. Dabar - vardan ateities.

Sakoma, jog teatras prasideda nuo rūbinės. Gi LF suvažiavimai visados prasideda labai gardžiu kavos kvapu ir... narių registracijos stalu, prie kurio dirbusios paslaugios ir labai mielos Alė Razmienė ir Ramona Steponavičiūtė visus surašė ir įrašė, viską padalino, visiems patarė ką paprašytos. Registracija vyko sklandžiai ir visiems buvo daugiau negu aišku - ilgametę patirtį turį organizatoriai šiemetiniam suvažiavimui yra pasiruošę, eigos planas apgalvotas iki smulkmenų. Nes taip būta jau daug daug metų iki šiol.

O man neįdomu rašyti ir aprašyti taip, kaip jau daug kartų buvo rašoma iki manęs!

Kas už tai, kad papasakočiau ne tik apie suvažiavimą, bet ir vienu akies krašteliu žvilgtelėčiau į praeitį, į pradžių pradžią. Kas už tai, kad mano pasakojime atsirastų moteris, kuri nedalyvavo šiemetiniame LF suvažiavime, kuri neskaitys ir šio rašinio, bet, vaikščiodama po Amžinuosius sodus, viską matys ir būtinai šypsosis prisiminus...

Kas už tai, kad būtų truputį kitaip?

Vienbalsiai ir dar keliais daugiau!

O dabar užsimerkite ir minties žvilgsniu pamatysite:

1960 m. gruodžio 8 d. "Draugo" dienraštis paskelbė dr. Antano Razmos straipsnį "Milijono dolerių fondas lietuviškiems reikalams ir to fondo parlamentas".

Chicagos lietuviškojo gyvenimo judintoja, visuomenės veikėja, redaktorė, pedagogė, istorikė, Aukštesniosios liuanistinės mokyklos direktorė, besisypsanti moteris iš Anapus Aliacija Rugytė: "Kai "Draugo" kronikoje perskaičiau žinią apie dr. A. Razmos sumanytą įkurti Milijoninį lietuvių fondą lietuviškiems reikalams tremtyje remti, tas sumanymas nepaprastai patiko, ir aš tuoj parašiau dr. A. Razmai laišką, nors jo ir nepažinojau, pasiūlydama jam tuo reikalu padėti, pasiūliau savo butą susirinkimams. Su dr. A. Razma išsikalbėjus, nutarėme sušaukti pirmąjį posėdį, kuris ir įvyko mano bute 5746 So. Justine Ave., Chicagoje, 1961 m. sausio 8 d. Jame dalyvavo tik keturi asmenys: A. Razma, dr. Rimvydas Sidrys, Jonas Pabedinskas ir aš".

Šiemetiniame narių suvažiavime asmeniškai dalyvavo 106 žmonės, turintieji balsavimo teisę su 9,829 balsais (už kiekvieną 100 dolerių įnašą duodamas vienas balsas).

Į suvažiavimo prezidentumą buvo pakviesti: Stasys Baras, Vytautas Kamantas, Vytautas Narutis ir Aldona Smulkštienė - protokolo rašymui. Sudarytos suvažiavimo komisijos: registracijos, mandatų, nominacijų, balsų skaičiavimo ir nutarimų. Pagarsinta spaudos komisija.

1997 metais Lietuvių fondas neteko 105 narių. Jų pagerbimui

(nukelta į 2 psl.)

Pereitų metų LF narių suvažiavimo protokolą skaito Aldona Šmulkštienė. Prie stalo iš kairės sėdi: Povilas Kilius, Algirdas Ostis, Stasys Baras, dr. Vytautas Narutis ir Vytautas Kamantas.

V. Jasinevičiaus nuotr.

LIETUVOS NUOSTOLIAI IŠKELTI TARPTAUTINĖJE KONFERENCIJOJE

Karo ir okupacijų metu Lietuvos patirti didžiuliai nuostoliai dar tebelaikia pasaulio dėmesio. Tačiau šis ledas jau pradėtas laužti - jų klausimas iškilo birželio 29-30 dienomis Washingtone įvykusioje tarptautinėje konferencijoje, kurioje dalyvavo 38 valstybių delegacijos, JAV vyriausybės ir JAV žydų organizacijų atstovai. Lietuvai atstovavo Seimo žmogaus ir tautinių mažumų teisių komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris, Lietuvos ambasadorius Washingtono Stasys Sakalauskas, URM atstovas Dainius Ka-

maitis ir Lietuvos ambasados 2-oji sekretorė Aušra Siemaškienė. Konferencija, pavadinta "Antrojo Pasaulinio karo metu pagrobtos vertybės", suruošė JAV Valstybės Departamentas ir Holokausto muziejus.

Kadangi dauguma konferencijos posėdžių buvo uždari žiniasklaidai, spaudoje tepasirodė šykštoki pranešimai. Paminėta, kad konferencijos dalyviai apžvelgė išsamius duomenis apie pagrobtus meno kūrinius, aukšą, draudimo sutartis, etc.; buvo tartasi, kaip jas įvertinti ir grąžinti. Septynios Europos valsty-

bės, įskaitant Čekiją ir Lenkiją, nusprendė padovanoti didelę dalį joms priklausančių šėsių tonų aukso holokausto aukoms. Konferencijai vadovavęs JAV Valstybės Departamento pasekretorius Stuart Eizenstat pareiškė, jog taip "gali būti gydomasi, o tai gali sustiprinti kiekvieną mūsų šalį ir užbaigti mūsų šimtmetį teisingumo ženkle".

Nors konferencijos dėmesys buvo sutelktas į holokausto aukas, joje iškilo ir visos Lietuvos nuostolių klausimas. Emanuelis Zingeris diskusijų metu pabrėžė, jog iš Lietuvos (bei Latvi-

DIDŽIOJO LIETUVOS KUNIGAİKŠČIO GEDIMINO ORDINAI BAŽNYČIOS GANYTOJAMS

Liepos 6-ąją, minint Mindaugo karūnavimo - Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus už nuopelnus Tėvynei Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 2-ojo laipsnio ordinu apdovanotas

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, o 3-ojo laipsnio ordinu - Telšių vyskupas Antanas Vaičius ir Vilkiškių parapijos klebonas dek. kan. Vytautas Gustaitis.

ELTA

Nidos kopos

JAV SENATO ATSTOVUS SUŽAVĖJO NERINGA

Lietuvoje viešintys JAV Senato užsienio reikalų komiteto atstovai lankėsi Neringoje ir turėjo galimybę akivaizdžiai įsitikinti Lietuvos pasienio pajėgų sugebėjimais. Lietuvos ginkluotosiomis pajėgomis besidomintys JAV Senato užsienio reikalų komiteto vyresnysis patarėjas Stephen Biegun, jo padėjėjas Marshall Bilingsley ir patarėjas Chris Walker Neringos mero Stasio Mikelio buvo pakviesti kateiru paplaukioti Kuršių mariomis. Vaišindamiesi rūkytais karšiais, svečiai klausėsi mero pasakojimo apie Kuršių nerijos susiformavimą. Dėl plaukiojimo metu kilusio stipraus vėjo ir didelio bangavimo buvo nuspręsta iplaukti į įlanką už Grabšto rago ir čia sustoti. Grabšto ragas yra pasienio su Rusijos Kaliningrado sritimi zonoje, tad katėrį pasiviję Lietu-

vos pasieniečiai išpėjo, kad šioje vietoje stovėti negalima. JAV Senato atstovai buvo maloniai nustebinti Lietuvos pasieniečių operatyvumu. Juodkrantėje svečiai iš JAV susitiko su Seimo užsienio reikalų komiteto nariu, Lietuvos - JAV parlamentinės grupės pirmininku Emanueliu Zingeriu ir Užsienio reikalų ministerijos Politikos departamento direktoriumi Vygaudu Ušacku. Buvo kalbėta apie Lietuvos siekį stoti į NATO, jos gynybinį pajėgumą. Išvykdami svečiai pareiškė, kad iš Neringos išsiųsta geriausius išpučius, padėjo kreiptis į kelių JAV miestų vadovus, siūlydami partnerystės ryšius su unikaliu Lietuvos kurortu. JAV Senato užsienio reikalų komiteto delegacija Lietuvoje surinktą medžiagą pateiks Kongresui.

ELTA

PALANGOS TILTAS KVIEČIA PALYDĖTI SAULĖLYDĮ

Sutrūnijusių medį pakeitęs gelžbetonių, pailgėjęs beveik 100 metrų, naujasis Palangos tiltas į jūrą rugpjūčio 6 d. Vilniuje, "Šarūno" viešbutyje vykusioje spaudos konferencijoje sakė Palangos meras Pranas Žeimys, šio pėsčiųjų tilto statytojai - bendros Latvijos ir Lietuvos įmonės "Viadukas", kitų firmų darbuotojai per kelerius metus ištraukė per 2 tūkst. supuvusių medinių polių, iškėlė daug stambių akmenų, kurių senojo tilto statyboje grafiškai Tiškevičiai buvo panaudoję apie tris tūkstančius kubinių metrų. Iš jūros dugno iš-

keltos ir dvi kažkada prie tilto nuskenusios baržos. Naujojo tilto pietų pusėje suprojektuota keleivinių laivų prielauka, o šiaurėje ir rytuose, ties tilto posūkiu - žvejų aikštelės. Bendra tilto statybos darbų sąmata siekia 12 mln. litų. Palangos meras sakė, kad kurorte statomi nauji poilsio namai, viešbučiai. Šiuo metu Palanga pajėgi priimti apie 200 tūkst.

ELTA

**DARBININKAS -
vienas seniausių
išsivijęs laikraščių
Amerikoje**

jos ir Estijos) milžinišką turtą išgrobė ne tikai naciai, bet ir sovietai. Buvo konfiskuotas daugelio gyventojų turtas, vadina moji kolektyvizacija iš tikrųjų buvo masinis konfiskavimas. Lietuva tapo nualinta, jos nuostoliai siekia šimtus milijonų dolerių. Dar prieš naciams ateinant, sovietai pradėjo grobti beveik 700 metų kauptą žydų kultūros turtą ir nuosavybę. Todėl sąskaita turėtų būti pateikta ir Maskvai, kuri atsisako grąžinti kultūrinės vertybes.

Konferencijos dalyviams bu-

vo išplatinta ir Zingerio pasiūlytoji Europos Tarybos (ET) iniciatyva dėl Europos žydų kultūros palikimo. Į Washingtoną jis atvyko tiesiai iš ET parlamentinės asamblėjos, kur irgi panašiai pasisakė. Kai Rusijos delegacija asamblėjoje mėgino prieš Lietuvą nukreipti diskusijas apie holokaustą ir žydų kultūros naikinimą, Zingeris patvirtino turtą ir nuosavybę. Todėl sąskaita turėtų būti pateikta ir Maskvai, kuri atsisako grąžinti kultūrinės vertybes.

(LER)

Ar bus reabilituotas smarkusis vienuolis dominikonas?

Vatikanas reabilitavo Galileo, dabar galbūt Savonarolos eilė, mišlingo pamokslininko, padėjusio įtvirtinti trumpai gyvavusią Florencijos respublikinę santvarką ir pasmerkusio didžiulį miesto kultūros palikimą "tuštybės laužui".

Girolamo Savonarola ir jo fanatikai šalininkai siaubė ir terorizavo Florenciją, tačiau dabar šis Renesanso laikų vienuolis dominikonas gali būti kanonizuotas. Kitąmet sueis 500 metų, kai Savonarola buvo pakartas. Jo kūnas buvo sudegintas, o pelenai paleisti į Arno upę. Šios suakuties proga Italija rengia daug parodų ir kolokviumų. Popiežius Jonas Paulius II leido suprasti, kad Katalikų Bažnyčia turi ištaisyti istorijos klaidas, o geriausias metas tai padaryti būtų jubiliejiniai 2000-ieji.

Vienas iš žymiausių Savonarolos gyvenimo tyrinėtojų dominikonas Armando Verde mano, kad Bažnyčia reabilituos Savonarolą. Florencijos arkivyskupas jau užvedė specialią bylą: reikia įrodyti Savonarolos nuopelnus, kad Bažnyčia galėtų jį pagerbti. Jei Savonarola bus paskelbtas palaimintuoju, vėliau gali būti kanonizuotas. Florencijai tai būtų garbė. Dominikonai niekada nebuvo išsižadėję Savonarolos, tačiau ne visi priitaria, kad jis būtų paskelbtas palaimintuoju.

Tėvas Verde mano, kad patsteltus šiuolaikinius mokslinės analizės metodus, galima būtų nupiešti ne tokį vienašališką Savonarolos portretą ir vertinti didžiojo vienuolio veiklą Florencijos Respublikoje nuo 1494 metų iki pat jo teismo ir mirties 1498-aisiais.

Visą gyvenimą Savonarola nenuilsdamas plūdo šėtono įsikūnijimą - iš Borgia šeimos kilusį popiežių Aleksandrą VI. "O, prostitute Bažnyčia!" - griaudėjo Savonarola. Labiau-siausiai jis smerkė Bažnyčios godumą. Vėliau tą patį darė Lutheris. Jis Savonarolą vadino šventuoju. Ankstyvaisiais laikais Bažnyčia dalijo savo turtą neturtingiesiems, o dabar, piktnosiai Savonarola, pasipūtę prelatai plėšia vargšus, kad galėtų puoselėti savo ištaigingus rūmus ir puošti prabangiais drabužiais. Roma yra pasibjaurėtina pabaisa, skelbė Savonarola.

Naujojo stebuklo - spaudos - dėka Savonarolos žodžiai greitai plito po Europą. Žmonės iš visur plūdo pasiklausyti jo aistringų pamokslų. Amžininkų liudijimu, jie buvo tokie "bauginantys, grėsmingi, lydimi riksmo ir raudų, kad miestelėnai išeidavo priblokšti, praradę žadą, leisgyviai". Kadangi per pamokslus ašaros liejosi upeliais, "pasiutę šunys", tik ir laukė, kaip sugrąžinti į valdžią nuverstus Medici'us, Savonarolos šalininkus pašaipiai vadino verkšlen-tojais.

Kurį laiką popiežius Aleksandras VI buvo stulbinamai pakantus. Jis buvo per daug užsiėmęs meilės ir savo vaikų reikalais, kad dar domėtųsi ir Bažnyčia. Bet galiausiai jis atskyrė Savonarolą nuo Bažnyčios. Šis savo ruožtu ekskomunikavo popiežių ir paragino dvasininkų tarybą pradėti Bažnyčios re-

formą, pirmiausia nušalinti Aleksandrą. Tai nulėmė Savonarolos liūdną likimą.

Savonarola žadino Florencijos piliečių pasididžiavimą. Jis sakė, kad florentiečiai yra Dievo numylėtiniai, ir pranašavo miestui aukso tūkstantmetį: Florencija klestės tyra ir palaiminta.

Miesto taryba, iš dalies Savonarolos sudaryta, patenkino piliečių norus ir panaikino mokesčius bei įkūrė municipalinį lombardą, taip pažabodama bankininkus. Tačiau ji uždraudė ir žirgų lenktynes, azartinius lošimus, ėmė taikyti negailestingas bausmes homoseksualams, o burnojantiems prieš Dievą išraudavo liežuvių.

Dominikonų būriai, sudaryti iš jaunų pašėlusių vyrų, tarsi kokia dorovės policija patruliuo Florencijoje, reikalavo pinigų, gaudė lošėjus, nuplėsdavo moterų, kurios jiems atrodydavo nepadoriai apsirengusios, drabužius.

Tuo metu Florencijoje gyveno daug didžiųjų menininkų ir skulptorių. Išlikę jų kūriniai daugiausia vaizduoja šventuosius ir nekaltas mergeles. Tai ir Savonarolos nuopelnas: jis įtikino florentiečius sunaikinti pasaulio tuštybei tarnaujančius meno kūrinius. Prieš 500 metų Florencijos Sinjorijos aikštėje buvo sukrautas 60 pėdų aukščio ir 240 pėdų skersmens laužas ir jame suplėškėjo daugybė meno vertybių. Florencijos meistrai ir menininkai kūrė puikius baldus, rūmų puošmenas. Liepsnos prarijo ne tik daug šių gaminių, bet ir "ištvirkusias knygas", pavyzdžius, "Dekameroną", rankraščius, muzikos instrumentus, karnavalių kostiumus ir kaukes, kortas. Vienas dailininkas sudegino visus savo paveikslus, vaizduojančius nuogus kūnus, ir nuo to laiko tapo vienu iškiliausių religinių darbų kūrėju - Fra Bartolommeo vardas spindi šalia tokių kaip Botticelli, Lorenzo di Credi, Fra Angelico. Jie taip pat buvo tarp tų, kurių protą pavėgė vienuolio mokymas.

Didysis Michelangelo sakė, kad tapydamas Siksto koplyčios lubas jis girdėjo Savonarolos balsą. Michelangelo freska "Paskutinis teismas" lyginama su Savonarolos pamokslais. Baisus likimas, kurį Savonarola pranašavo Florencijai, jei ši nepasitaisys, tapo tikrove. Flo-

rencijos Respublikai priklausęs Pizos miestas kartu su derlingomis apylinkių žemėmis pasiskelbė nepriklausoma valstybe. Savonarolos kova su Aleksandru VI ir jo sąjunga su Prancūzija izoliavo Florenciją ir ekonomiškai, ir politiškai. Netekus žemės ir derliaus, Florencijoje prasidėjo badas, žmonės krito kaip musės. Gatvėse siautėjo "pasiutę šunys" ir "verkšlen-tojai". Žmonių nepasitenkinimą dominikonais, garsėjančiais žiaurumu ir kankinimais, dar labiau kurstė jų varžovai pranciškonai. Žmonės pavargo nuo perdėto dorovinių papročių griežtumo. Galiausiai ir Bažnyčia, ir valdžia susitarė, kad Savonarolą reikia pašalinti.

Minia patraukė jo suimti, šalininkai stėjo ginti su kardais ir vėzdais, šaukdami: "Salvum fac populum tuum, Domine!" (Gelbėk savo žmones, Viešpatie!).

Kankinamas Savonarola prisipažino esąs eretikas, bet vėliau išsižadėjo savo žodžių. Vaikai, kai jis duso kartuvėse, mėtė į jį akmenis. Kai Savonarolos kūnas buvo įmestas į ugnį, jo ranka pakilo tarsi paskutinį kartą laimindama... arba prakeikdama. Panikos apimta minia puolė iš aikštės. Per grūstį ne vienas buvo mirtinai sutraiškystas.

Pasak tėvo Verde, skaitant Savonarolos raštus susidaro įspūdis, kad jis buvo "karštai tikintis ir iš visos širdies Jėzų Kristų mylintis žmogus". Jis buvo priverstas daryti politinius kompromisus, bet "niekada - dvasinių". Savo pažintimis jis buvo fundamentalistas, bet, matyt, gana subtilus, jei patraukė tokią filosofą humanistą kaip Pico della Mirandola.

Piešiant Savonarolos, kaip baisios asmenybės, portretą daug prisidėjo netrukus atkurta klastingųjų Medici'ų tironija. Tais pačiais metais, kai buvo nužudytas Savonarola, į areną įžengė naujas, labiau laiko dvasią atitinkantis veikėjas. Tai buvo niekam nežinomas biurokratas vardu Niccolo Machiavelli.

LA

Padovanokite "Darbininko"

prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata metams - tik \$30.

Lietuvis Gintaras Einikis ir Eugenio Soto iš Puerto Rico kovoja dėl kamuolio per pirmąjį Geros valios žaidynių kėlinį. Jų krepšinio komandos rungsi dėl bronzos medalio Madison Square Garden New Yorke liepos 24 d. Lietuviai laimėjo bronzą rezultatu 119:75

EPA-ELTA nuotr.

PRADŽIA BE PABAIGOS, ARBA - LIETUVIŲ FONDO ŽMONĖS LAIKO TĖKMĖJE

Prie spaudos stalo dirba (iš kairės) Edvardas Šulaitis, Aldona Jurkutė, Antanas Pauzuolis ir Juozas Končius

(atkelta iš 1 psl.)

žvakę uždegė Edmundas Korzonas, pavardės išvardino R. Steponavičiūtė, o visi drauge pagiedojo "Marija, Marija" giesmę.

Alicija Rugytė: "Tame posėdyje pareiškiau, kad Milijoninio lietuvių fondo steigimas jau pribrendęs reikalas, nes per 10 metų čia apsigyvenę lietuviai jau spėjo praturtėti ir galės daugiau rūpintis lietuviybės išlaikymo parėmimu bei Lietuvos ateitimi".

Šiometiniame suvažiavime pirmasis kalbėtojas LF tarybos pirmininkas Algirdas Ostis užtikrino, kad LF yra finansškai stiprus, administruojamas ir tvarkomas laikantis JAV ir bendrai Vakarų pasaulyje priimtų verslo principų, neprasižengiantis Ilinois ir federaliniams įstatymams, ypatingą dėmesį kreipiantis į punktus, kurie nepelno įstaigas atleidžia nuo pajamų mokesčių mokėjimo, o aukotojus įgalina aukas nurašyti nuo savų pajamų. Per metus būta 5 posėdžių, LF taryboje dirbantys savanoriai atlyginimo negauna, bet 3-jų metų terminą baigia 6 LF t-bos nariai sutiko būti kandidatais, juos renkanti dar trejiems metams.

Alicija Rugytė: "Pinigų bus surinkta, jei tik duosime konkrečius patrauklius tikslus, kurie, mano nuomone, būtų: įsteigimas lietuviškos gimnazijos, pradžios mokyklų ir vaikų darželių rėmimas, lietuvių kultūros namų įkūrimas su patalpomis archyvu, muziejui ir liuanistikos bibliotekai".

Šiometiniame suvažiavime LF pirmininkas Povilas Kilius džiaugėsi, kiek daug pasiekta per 35 LF gyvavimo metus: "Lietuviybės išlaikymui jau paskirta per 6 milijonų dolerių suma. 1997-aisiais tam pačiam tikslui paskirstyta rekordinė - beveik 600 tūkst. dol. suma. Finansistai stiprus dabartinis Lietuvių fondas pajėgus kasmet bent pusę milijono paskirti lietuviškos veiklos išlaikymui". 1997-aisiais LF pasipildė 56 naujais nariais, 217,806 doleriais pagausino kapitalą, pasiekdamas 6955 narių skaičių, turint beveik 8.9 milijono dolerių. Lietuvių fondo veikla rodo, kad esančių ir naujų narių dėka ši organizacija ir toliau teiks stiprią finansinę paramą lietuviybės išlaikymui. Tačiau norint, kad vieno milijono dolerių paskyrimas lietuviškai veiklai taptų realybe, būtina ir toliau nenuleisti rankų, aktyviai veikti, ieškant naujų LF narių.

Alicija Rugytė: "Surinkus milijoną, iš palūkanų pamažu būtų galima visus sumanymus atieityje realizuoti. Dar vienas svarbus reikalas - tai lietuviškų knygų leidimas".

Šiometiniame suvažiavime LF finansų komisijos vardu informaciją apie 1997 m. rezultatus bei fondo finansinę padėtį pateikė Saulius Čyvas, šios komisijos pirmininkas.

(nukelta į 4 psl.)

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZIN-ERČ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunoms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigeycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigą kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto ių KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI I VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

**Kasolino
MEMORIALS**

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS
JONAS
1933+1976

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra

Nepasakytoji Šv. Tėvo kalba

Susipažinkime su popiežiaus Jono Pauliaus II nepasakytąja kalba, kuri buvo parengta 1981 m. gegužės 13 dienos audien-cijai. Kalba liko nepasakyta, nes Šv. Tėvas audien-cijos pradžioje keliais revolverio šūviais buvo sunkiai sužeistas. Toje ypatingoje audien-cijoje Jonas Paulius II norėjo kalbėti apie garsiąją popiežiaus Leono XIII socialinę encikliką "Rerum novarum", kuri buvo paskelbta 1891 m. gegužės 15 d. Toji data, - pažymėjo Jonas Paulius II, - turėtų būti aukso raidėmis įrašyta šiuolaikinės Bažnyčios istorijoje. Joje mes randame ne tik ryžtingą ir griežtą pasmerkimą "nenupešyto skurdo", į kurį, pradėdant pramonėje vartoti mašinas, buvo patekusi ano meto darbininkija, bet - ir visų pirmiausia - randame nurodytus tuos pagrindus, kuriais turi remtis žmonių tarpusavio sugyvenimo problemų, vadina-mo "socialinio klausimo", sprendimas.

Kodėl Bažnyčia vis dar tebemini encikliką "Rerum nova-rum"? - klausia Šv. Tėvas. - Tam pateisinti yra daug priežasčių. Visų pirma "Rerum novarum" enciklika yra nenuilstamo krikščionių socialinio veikimo "didžioji charta", kaip ją yra aptaręs popiežius Pijus XII. Popiežius Paulius VI, iš savo pusės, sako, kad enciklikos mokslas ir toliau nesiliauja įkvėpęs krikščionių veiklą, siekiant teisingumo Bažnyčioje ir šiuolaikiniame pasaulyje.

Popiežius Leonas XIII drąsiai pakėlė balsą, gindamas priespaudą kenčiančius, vargšus, pažemintus, išnaudojamus ir nuskriaustuosius. Leono XIII balsas buvo ne kas kita, kaip aidas paties Jėzaus Kristaus balso, skelbiančio palaimintais visus vargstančius ir alkstančius teisybės. Popiežius kalbėjo paklusdamas savo sąžinės balsui ir vykdydamas savo apaštališką tarnybą. Kalbėjo, nes tai buvo jo teisė; dar daugiau: tai buvo jo šventa pareiga. Rūpinis socialiniais klausimais Bažnyčią verčia ne kas kita, o kaip tik toji misija, kurią ji yra gavusi iš Kristaus: iš-gelbėti žmogų jo žmogiškame orume.

Bažnyčia iš pačios savo prigimties yra pašaukta visur būti ištikima žmogiškojo orumo saugotoja, būti priespaudą kenčiančiųjų ir atstumtųjų motina. Skelbdama Evangeliją, Bažnyčia deda visas pastangas, kad Evangelijos šviesoje neteisingumo elementai pranyktų iš socialinio gyvenimo, užleisdami vietą teisingumui. Bažnyčia gerai supranta savo socialinės misijos svarbą. Dėl to ji stengiasi atrasti atitinkamą vietą kiekvienos tautos istorijoje, tautų institucijose, tautinėse kultūrose, tautų problemose bei reikaluose.

Pasiremddama amžinąja Evangelijos išmintimi, Bažnyčia skel-bia kovą viskam, kas pažeidžia žmogaus, kaip Dievo paveik-lo, nepriylgstamą orumą, kas slopina pagrindines, visuotines neliečiamas žmogaus teises; Bažnyčia skelbia kovą viskam, kas trukdo žmogaus pakilimą pagal amžinąjį Dievo planą. Visa tai yra neatskiriama Bažnyčios pranašiškos tarnybos dalis.

Minėdami enciklikos "Rerum novarum" paskelbimo metines, sako Jonas Paulius II, - visų pirma turime prisiminti enciklikos mokslą apie Bažnyčios teisę ir pajėgumą skelbti savąją socia-linę doktriną ir nekludomai spėsti apie dorą net politinėje sri-tyje, kai to reikalauja pagrindinės asmens teisės arba sielų iš-ganymas. Enciklika "Rerum novarum" žmonijai nurodė nuos-tatų socialinį idealą, kuris iškyla iš visada gyvų ir gyvybe al-suojančių Evangelijos šaltinių.

Folkloro festivalis ir "Subatvakaris" Washingtone

Su dideliu pasisekimu praėjo vienas iš reikšmingiausių lietu-vių liaudies menininkų pasiro-dymų JAV. Washingtono Smith-sonian "Folklife" festivalio metu, nuo birželio 24-tos iki liepos 5-tos dienos, JAV sostinėje apie milijonas lankytojų praėjo pa-baltiečių paviljonus, kur buvo demonstruojamas liaudies menas, rankų darbai, dainos, šo-kiai ir muzika. Lietuvos kultūros ministerija į šį festivalį atsiuntė 50 liaudies menininkų. Taip pat dalyvavo Bostono "Sodauto" liaudies ansamblis, kuris atliko šio šimtmečio pradžios Ame-rikos lietuvių dainų programą. Amerikos Lietuvių Bendruo-menė paskyrė Laima Šileikytė-Hood atstovauti jai festivalio ruošimo darbuose ir pakvietė Dalę Lukienę sudaryti festivalio rengimo pagalbinį komitetą Washingtone. Komiteto užduo-tis buvo talkininkauti Smithso-nian Institutui, koordinuoti sve-čių iš Lietuvos priėmimą ir pla-tinti žinias apie ateinančią festi-valį Amerikos lietuvių visuome-ni. Lietuvos ambasada talki-ninkavo derindama sutartis ir dalyvavimo sąlygas tarp Lietu-vos vyriausybės ir Smithsonian Instituto.

Festivalio metu, birželio 27 dieną, šeštadienio vakare, buvo surengtas tikras lietuviškas "Su-batvakaris". Čia buvo proga su-sitikti, pabendrauti ir pasilinks-minti su atvykusiais iš Lietuvos liaudies meistrais, šokėjais, dai-nininkais ir muzikantais. Į "Sub-atvakarį" atsilankė virš 300 sve-čių iš Bostono, New Yorko, Phi-ladelphijos, Baltimorės, kitų Amerikos miestų ir gausybė washingtoniečių. Visi gėrėjosi išstatytais liaudies menininkų darbais, rinkosi iš verbų, au-dinių, gintaro papuošalų, me-talinių ornamentinių kryželių, knygų, liaudies muzikos juoste-lių, margučių ir šiaudinukų, kad ką nors parsivežtų atsiminimui. Atvykę liaudies ansambliai, jų vadovės Zitos Kelmickaitės ir Vidos Satkauskienės vadovau-jami, su muzika įžygiavo į salę. Ansambliai, pasipuošę liaudies drabužiais, sudarė gražų vaizdą. Sveikinimo žodžius tarė iš New Yorko atvykęs Lietuvos Res-publikos generalinis konsulas dr. Petras Anusas ir JAV Lietu-vių Bendruomenės tarybos pir-mininkas Donatas Skučas.

"Subatvakario" meninę pro-gramą atliko Marcinkonių kaimo ansamblis "Trys Keturiuose",

moterų sutartinių giedotojos, liaudies dainininkė Veronika Pavilionienė ir Žemaitijos kaimo, liaudies šokių ir dainų ansamblis "Insula". Kai sugrojo muzikos kapela "Sutaras", visi, jauni ir seni, pradėjo šokti kaimo liaudies šokius, kurių pamokė atvykę iš Lietuvos ansambliečiai. Svečius vaišino renginio komiteto talkininkai, pilstę alų ir vyną, tepę ruginės duonos sumuštiniais. Lietuvos menininkai vaišino svečius jų atsivežta skaidriąja, saldainiais ir pagal džiūkišką receptą iškeptu didžiulių grybų pyragu. Linksma kaimo muzika kėlė nuotaiką, vedė į bendrus ratelius ir dainas, kurios tęsėsi iki vėlyvo vakaro. "Subatvakario" draugiškumas ir vaišingumas paliko visiems malonius išpūdžius. Pasidaryta daug naujų pažinčių, patirta, kas mums visiems sava ir bendra.

"Subatvakario" rengėjai yra dėkingi Lietuvos ambasada, kuri pristatė dešimt dėžių alaus, ponams Andriuliams iš Michi-gano valstijos už atsiųstus dvi-dešimt keturis lietuviškus sūrius "Andrulis Farmers Cheese" ir Putnamo Seselių kepėjoms už šimtą svarų lietuviškos ruginės duonos.

Dvi festivalio savaites atvykusius svečius iš Lietuvos gra-žiai globojo Washingtono lietu-viai, juos pakviesdami į savo namus pasisvečiuoti ir pavaka-rieniauti, ar juos pavėžydamai į parduotuves apsipirkti. Per festi-valį Washingtono lietuviai tal-kininkavo vertėjaudami liaudies

meistrams. Be jų pagalbos Amerikos publika nebūtų taip gerai supažindinta ir sužavėta lietuvių liaudies meno. Vertėjus koordinavo komiteto narė Emi-lija Sakadolskienė, prižiūrė-

(nukelta į 4 psl.)

Liaudies skulptorius Raimundas Puškorius, per Washingtone įvykusį Folkloro festivalį nutašęs iš vieno ažuolo rasto koplyt-stulpį, džiaugiasi savo darbu su Lietuvos ambasadoriaus žmona Jūrate Sakalauskiene (kairėje) ir Festivalio pagalbinio komiteto pirmininke Dale Lukiene (dešinėje)

K. Čampės nuotr.

Marcinkonių kaimo ansambliečiai laukia su dovanomis "Subatvakario" atidarymo. Svečius sveikina Lietuvos konsulas New Yorke dr. Petras Anusas. Subatvakaris buvo surengtas Washingtone įvykusio folkloro festivalio metu, šeštadienį, birželio 27 dieną. Dalyvavo visi iš Lietu-vos atvykę muzikantai, dainininkai, šokėjai ir liaudies meistrai. Suvažiavo virš 300 svečių

K. Čampės nuotr.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 2

Gal dėl taikios kaimynystės su kitų tautų žmonėmis nuo mažų dienų ugdytas nepasitikejimas lenkais man greitai išgaravo. Vėliau, dirbant JAV aplinkos apsaugos agentūroje, teko atstovauti Ameri-kai bendrose su Rytų Europos šalimis tarptautinėse programose. Ne vieną ir ne du kartus lankiausi Lenkijoje - buvau Varšuvoje, Krokuvoje, Liubline, kituose miestuose. Pasitaikydavo progų ir asmeniškai pasikalbėti su įvairių rangų pareigūnais. Dauguma jų - ypač keturiasdešimtmečiai, penkiasdešimtmečiai - neigiamai ver-tindavo savo šalies politiką Lietuvos atžvilgiu prieškario laikais ir pripažindavo, kad Vilniaus klausimą reikėjo spęsti visiškai kitaip. Tai sustiprino mano tikėjimą, jog nesantaika tarp mūsų tautų - jau tik istorinė praeitis.

Tačiau ir šiandien, gerai suvokdamas, kokia baisi nelaimė užgruvo Lenkiją, o greitai ir visą Europą 1939 metų rudenį, tas dienas, kai Lietuvai buvo grąžintas Vilnius, prisimenu kaip šventę. Kaune vyko spontaniškos džiaugsmo demonstracijos. Antanui Smetonai pasirodžius Prezidentūros balkone, jį valiavimais ėmė sveikinti sodelyje susirinkusi žmonių minia. Įstrigo atmintin Justo Paleckio išsišokimas. Jis išėjus Prezidentui ėmė šaukti, kad už Vilnių turime būti dėkingi Raudonajai armijai, o Smetona - diktatorius.

Lietuvos pašonėje jau vyko karas, per sieną plūstelėjo lenkų pabėgėlių minios, bet žmonės, džiaugdamiesi sostinės susi-

grąžinimu, vis dar tikėjosi, kad mūsų ramų kraštą gal kaip nors aplenks pasaulinių konfliktų gaisrai. Besimokant pirmojoje gimnazijos klasėje, atėjo 1940-ieji, tapę mano kartos - dar beveik vaikų - ankstyvo pilietinio brendimo metais.

SOVIETŲ OKUPACIJA. ANKSTYVA BRANDA

Vieną birželio rytą klausiausi radijo žinių ir staiga išgirdau, kad Lietuvai Sovietų Sąjunga įteikė ultimatumą. Labai sunerimau, bet dar nė numanyti negalėjau, kad tai apvers aukštyn kojom visą gyvenimą ir po daugiau kaip penkiasdešimt metų prisiminsiu tą dieną sėdėdamas savo namų Chicagoje svetainėje, prieš savo valią atsidūręs visai kitoje pasaulio dalyje - Amerikoje.

Kitą dieną, birželio 15-ąją, per radiją girdžiu: į Lietuvą įžengia sovietų kariuomenė. Užplūdo nerimas ir nežinia. Nenustygdamas namuose, po kurio laiko išbėgau į miestą. Pasitaikė karšta, saulėta diena, buvo vidudienis, keturiolika valanda. Ėjau Vytauto prospektu. Tik valanda kita tebuvo spėjusi prabėgti po radijo pranešimą, bet staiga matau: tolimoje pasirodė rusų kareivių voros, lėtai rieda šarvuočiai, sunkvežimiai. Nustėrė žiūrime į juos, ir kažkaip sunku patikėti, kad tai tikrovė. Kariuomenei priartėjus staiga trenkė stiprus prakaito ir aulinių batų tvaikas. Ir tuomet atėjo suvokimas - tai realybė.

Nuo to laiko, kai išgirstu ką sakant "rusų kariuomenė", pirmiausia man prisimena tas prakaito ir aulinių batų dvokas. Lietuvos kariu būvau įpratęs matyti visada švarius, tvarkingomis unifor-momis, o tada prieš akis plaukė, atrodė, nesibaigiančios kažkokių niūrių, pavargusių veidų voros. Rusų kareiviai, matyt, leisgyviai po ilgo žygiavimo, ėmė sėstis čia pat ant gatvės pakraščio ir, nusi-movę apavą, persivynioti autus - tokiomis aplinkybėmis pirmą kartą išvydau šį anksčiau nematytą daiktą. Bet dar didesnė mano nuos-

tabą sukėlė gatvėje pasirodę būreliai žmonių su gėlių puokštėmis rankose. Negalėjau suprasti, kas jie tokie, kodėl lenda glėbesčiuo-tis su tais smirdinčiais svetimos kariuomenės kariškiais. Tuo metu gerai nesuvokiau žodžio "okupacija" reikšmės, bet supratau, kad Lietuva ištiko didelę nelaimę. Net nesmerkiau tų žmonių, tik ste-bėjau: gražiai apsirengę, aišku, kauniečiai, bet kažkodėl rusų ka-reiviams įteikinėja gėles.

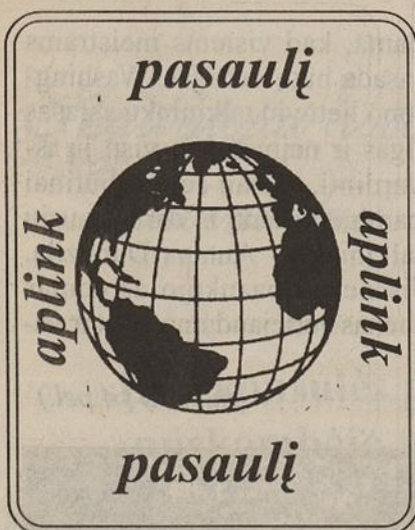
Tą vakarą namuose tvyrojo slogi atmosfera. Mano patėvis niūriai pranašavo: "Dabar viskas baigta, būsime sunaikinti". Mat jis, nors lietuvis, buvo gimęs Rostove prie Dono ir ten savo akimis regėjo 1917 metų revoliuciją: plėšimus, padeginėjimus, žudymus tiesiog gatvėje. Jo tėvų šeimai pavyko pabėgti iš to košmaro ir grįžti į Lietuvą. Geriau už daugelį kitų jis suvokė, kad tą tvankią birželio dieną košmaras atslinko ir į mūsų šalį.

Vis dėlto kai esi vaikas, gyvenimas neatrodo visiškai beviltiškas. Buvo smalsu pasidairyti, kas vyksta Kaune. Stovėjau ir aš P. Vileišio aikštėje, kuomet vadinamoji "liaudies vyriausybė" surengė mitingą ir kalbėjo J. Peleckis, M. Gedvilas, M. Mickis. Prisimenu gausybę raudonų vėliavų, "vadų" portretų. Buvau jau kažkur re-gėjęs ir Stalino portretų. Bet itin akį traukė vienas rūstus "dėdė" didžiuliais, neįprastai užriestais ūsais - tai, pasirodo, buvo S. Bu-dionas, kažkodėl tąsyk taip pat pagerbtas Kaune.

Mes gyvenome netoli P. Vileišio aikštės, ir pasigirdę dūdų or-kestro garsai į tą mitingą priviliojo nemažai aplinkinių kiemų vaikų. Grįžęs namo vos negavau į kailį, kai papasakojau, kur buvau ir ką mačiau. Tomis pirmosiomis okupacijos dienomis į mitingus žmo-nių dar niekas nevarė. Nemažos minios susirinkdavo savo noru, tik turbūt daugiausia vien iš smalsumo, kaip ir aš.

Kitų metų gegužės pirmąją jau viskas vyko kitaip. Mus išrikia-vo priešais gimnaziją aikštėje, visiems išdalijo ant kotų pritvirtin-

(nukelta į 4 psl.)

■ Po sprogimų Kenijos sostinėje Nairobyje ir Tanzanijos sostinėje Dar es Salame, kurie įvyko rugpjūčio 7 d. beveik vienu metu, gelbėjimo tarnybos savaitgalį po pastatų griuvėsiais ieškojo gyvų žmonių ir aukų.

■ Sprogus automobilyje padėtai bombai prie JAV ambasados pastato Nairobyje žuvo 190 žmonių. 155 žuvę žmonės per sprogimą buvo netoli pastato, o pačioje ambasadoje žuvo 11 amerikiečių ir 24 Kenijos piliečiai.

■ JAV ambasados Kenijoje atstovas spaudai Billas Barras pranešė, kad dingo generalinis konsulas Julianas Bartley. Per sprogimą žuvo jo sūnus - San Diego universiteto Kalifornijoje studentas Jay Bartley.

■ Kenijos prezidento Danielio Arap Moi spaudos tarnyba pranešė, kad per sprogimą sužeisti 4257 žmonės. Į ligonines paguldyti 542 žmonės, iš jų 25 būklė kritinė. Per automobilyje padėtos bombos sprogimą prie JAV ambasados pastato Tanzanijos sostinėje Dar es Salame žuvo 9 žmonės, 70 buvo sužeista. Amerikiečių tarp žuvusiųjų nėra.

■ Jungtinių Tautų (JT) specialioji komisija (UNSCOM) sustabdė ginklų inspekcijas naujuose Irako objektuose, Bagdadi nuspėdus nutraukti bendradarbiavimą su JT ginklų inspektorais. Tačiau UNSCOM ekspertai, stebintys Irako nusi-ginklavinimą, toliau tikrins objektus, kuriuos nurodė inspektoriai. "Geriant komisijos atsakomybę už nuginklavinimą, inspekcijos yra laikinai nutraukiamos", - pareiškė JT Bagdado priežiūros ir tikrinimo centro direktoriaus specialioji patarėja Janet Sullivan. "Esant tokiai padėčiai ir laukiant tolesnių nurodymų, inspekcijos vykdomos tuose Irako objektuose, kuriuose stebėjimo negalima nutraukti", - pridūrė ji. Irakas praėjusią savaitę pranešė nutraukęs bendradarbiavimą su UNSCOM, kol ji nebus "reformuota" ir iš Niujorko neperkelta į Ženevą ar Vieną.

PRADŽIA BE PABAIGOS, ARBA - LIETUVIŲ FONDO ŽMONĖS LAIKO TĖKMĖJE

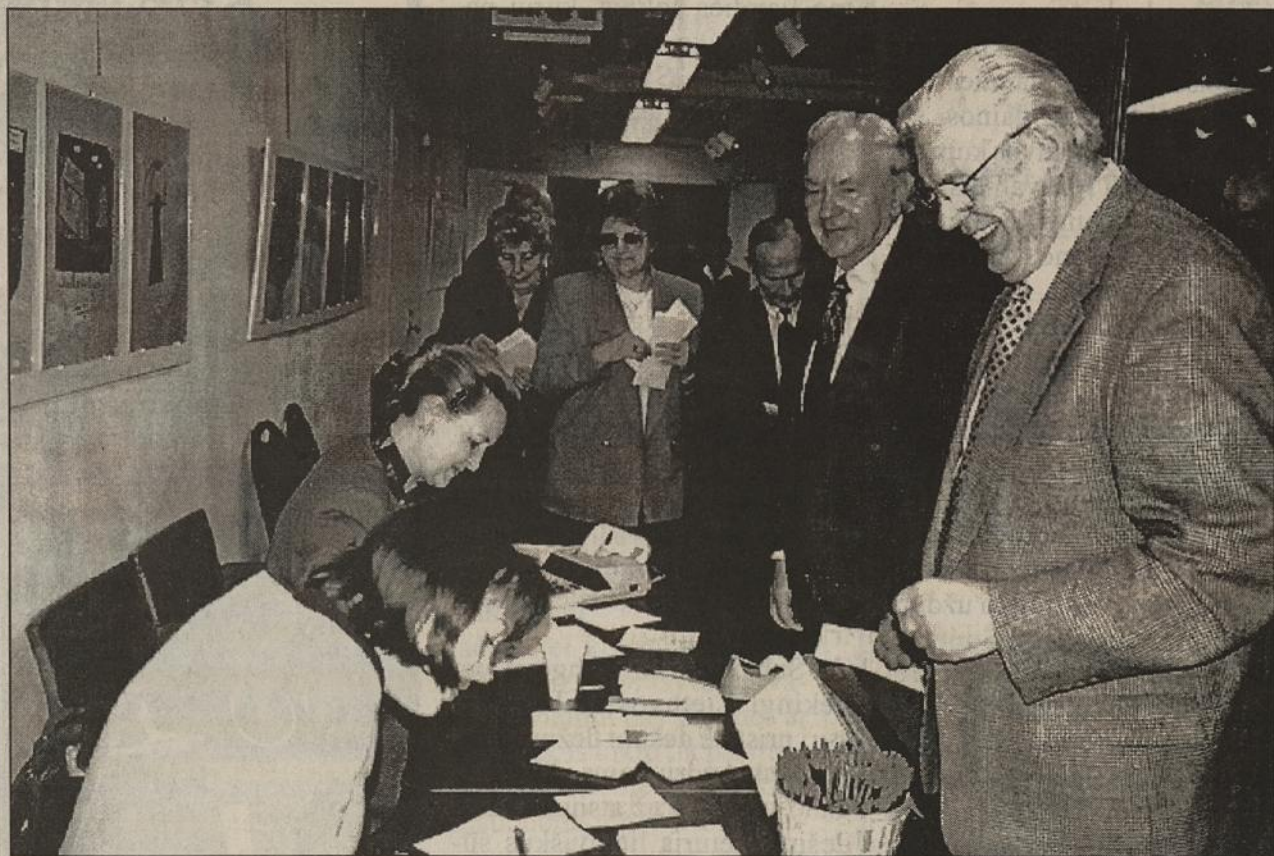
(atkelta iš 2 psl.)

misijos pirmininkas (be jo komisijai dar priklauso dr. Gediminas Balukas, Stasys Baras ir Rūta Staniulienė bei Arvydas Tamulis). Priminęs, jog k-jos užduotis yra prižiūrėti pagrini-

ar anapus Atlanto".

Alicija Rugytė: "Pažadėjau gauti organizacijų atstovų bei veikėjų adresų, kuriuos būtų galima įtraukti į pinigų rinkimo vąj. Reikia įsteigti informacijos centrus apie steigiamą Mili-

Tarybos ir Valdybos nariams, o ypač pirmininkams "už idėta darbą ir pasišventimą", pateikė informaciją apie Lietuvos fondo paskirtas sumas: švietimui - 238,545 dol., kultūriniais reikalams - 115,000 dol., visuome-

Prie registracijos stalo dirba Ramona Steponavičiūtė ir Alė Razmienė. Stovi Bronius Siliūnas, dr. Pranas Jaras ir kiti

dinį kapitalą, nuolatos studijuoti ir teikti pasiūlymus dėl pelningo (pelningiausio!) investavimo, S. Čyvas pašmaikštavo: "Mano pranešimas būtų labai trumpas ir nevarginantis, jeigu LF finansinę padėtį galėčiau įvertinti vienu skaičiumi. Deja, vieno tokio skaičiaus tikrai nėra, o daugybė skaičių tai - narių įnašai, palikimai, pagrindinis ir atskiras Lietuvai kapitalas, einamasis biudžetas, pajamos, palūkanos, dividendai, išlaidos, padalintas pelnas ir tiesiog pelnas, investavimai, grynai pinigai ir valdžios obligacijos, korporacijų akcijos ir bonai, einamieji ir pastovūs aktyvai bei įsipareigojimai. Visi išvardintieji terminai yra reikšmingi ir svarbūs, nes kiekvienas atskirai ir visi drauge reiškia viena: 1997-aisiais LF finansinė veikla ir investavimai atnešė labai gerus rezultatus, suteikusi LF išskirtinę galimybę lietuvių išlaikymui paskirti 596,080 dol. sumą. Lietuvų fondo nariams priklauso didžiausia pagarba, nes jų paaukoti pinigai davė geras pajamas, o pajamos įgalino paremti darbus ir užmojus - čia

joninį fondą ir taip sudominti lietuvišką visuomenę".

Šiame darbe suvažiavime bene labiausiai lauktas buvo dr. Razmos pranešimas apie pelno paskirstymą. Skirstymo darbas ir atsakomybė buvo labai didelė. Lietuvų Fondo taryba leido paskirstyti 600 tūkst. dol. sumą, tuo tarpu prašymų buvo 315 ir prašoma suma viršijo tris milijonus dolerių! Komisija rinkosi keturis kartus, svarstė ir ginčijosi, tačiau "kiekvienas Pelną skirstymo k-jos narys sprendimus darė objektyviai, pakildamas virš savo ir organizacijų subjektyvių reikalavimų".

Alicija Rugytė: "Po to sekė kiti posėdžiai, dalyvaujant didesniai skaičiai fondo idėjai palankių asmenų. Ir taip pradedo fondo organizavimas, posėdžiavimas ir pinigų telkimas. Rinkomės, svarstėme Mili-joninio fondo steigimo reikalus ir ruošėme įstatus. Būta daug ginčų, bet iniciatoriaus dr. A. Razmos taktas, pasišventimas ir ištvermė viską nugalėjo".

Šiame darbe suvažiavime dr. A. Razma, padėkojęs visiems LF Pelną skirstymo k-jos,

niniams reikalams (JAV LB Krašto v-ba, visuomeninių reikalų, kultūros, socialinių reikalų tarybos, PLB valdyba ir seimas, Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga, ateitininkai, skautai, spauda, radijo valandėlės ir kt.) - 242,535 dol. Būdamas ir Patikėtinių tarybos pirm. dr. A. Razma kalbėjo apie LF santykius su nepriklausomybę atgavusia Lietuva. Atsikuriančios valstybės švietimui, mokslui ir kultūrai per du kartus paskirta 1,150,212 dol. suma. Didžiausi paremti užmojai buvo M. K. Čiurlionio dailės muziejus (300,000 dol.), Vytauto Didžiojo universiteto Kaune biblioteka (100,000 dol.) ir kiti, apie kuriuos ne vieną kartą kalbėta spaudoje. Pranešimas užbaigtas pasidžiaugiant, jog "daugumas gerų užmojų jau įvykdyti, jokių suktųjų nepastebėta, nes čekiai buvo siunčiami tik įrodžius projektų vykdymą".

Alicija Rugytė: "Ištatai buvo paruošti, vardas buvo sutartas - Lietuvų fondas. Ir jau tada pradedo pinigų rinkimas įvairiais būdais. Kadangi buvo numatyta daug lėšų skirti švietimui

Jonas Valaitis. Tai buvo labai padorus žmogus, anksčiau gyvenęs Klaipėdoje. Jį sovietų valdžia pasirinko direktoriumi, matyt, todėl, kad jis laikėsi socialdemokratiškus pažiūras ir dalyvaudavo šios partijos veikloje. J. Valaitis ėmė kažką pasakoti apie atėjusius naujus laikus, bet matėsi, kad tai sakdamas žmogus jaučiasi labai nejaukiai.

Antrasis išėjo kalbėti taip pat ką tik paskirtas mokyklos politrukas. Šis ėmė tiesiog šaukti į mikrofoną, kad Lietuvoje prasideda naujas gyvenimas ir dėl to turime būti be galo dėkingi didžiajam visų tautų proletariato vadui draugui Stalinui. Baigdamas savo kalbą, jis dar sušuko: "Galas kruvinajam Smetonos režimui!" Tai jau buvo, kaip sakoma, daugiau, negu gali išlaikyti kantrybė. Salėje pasigirdo ūžesys ir net švilpimas. Bet politrukas, beje, žydų tautybės kaunietis, buvo tiek gudrus, kad tuoj pat susigaudęs riktelėjo į mikrofoną: "Ačiū draugai, kad švilpimu protestuojate prieš kruvinąjį Smetonos režimą!"

Tai buvo paskutiniai jo žodžiai, kuriuos dar buvo galima išgirsti. Kilo toks triukšmas - mokiniai jau atvirai švilpė, šaukė, trepsėjo kojom - kad tėtis kalbas pasidarė nebeįmanoma. Tuomet visu garsu buvo paleistas groti ir plokštelė įrašyta "Internacionalas". O salė sulig pirmiaisiais jos garsais ėmė giedoti Lietuvos himną. Iš garsiakalbių skamba "Internacionalas" o mes, kiek sveikatos turime, traukiame: "Lietuva, tėvyne mūsų". Prisimenu, šalia manęs stovėjo puiki fizikos ir matematikos mokytoja Jadvyga Banaitienė, kuri prieš keletą metų mirė Kaune. Žiūriu: ji verkia...

Mitingo organizatoriai kažkaip nesusuko išjungti garsiakalbių, ir visa, kas vyko mūsų gimnazijoje, buvo girdima Laisvės alėjoje. Tuoj pat apie tai, ką iškūrė "aušroka", žinojo visas Kaunas. Tą Lietuvos himno giedojimą laikau savotiška simboliu gyvenimo riba: baigėsi vaikystė, ir atėjo suvokimas, kad esu savo šalies pilietis, kuriai privalau tarnauti tol, kol baigsis man Dievo skirtas laikas.

Atėjo pirmųjų okupacijos metų Vėlinės. Mes, gimnazistų būre-

Folkloro festivalis ir "Subatvakaris" Washingtono

(atkelta iš 3 psl.)

dovavo ekskursijai po Washingtono miestą, kad atvykę iš Lietuvos liaudies menininkai ir ansambliciai parsivežtų kuo daugiau gražių prisiminimų.

Smithsonian Institutui "Folk-life" festivalio metu tiesiogiai dirbo Kerry Stromberg - kaip Baltų festivalio koordinatore, Elenutė Bradūnaitė ir Darius Sužiedėlis - kaip Lietuvos programų vertėjai ir pranešėjai.

Šiam puikiai pasisekusiam Folkloro festivaliui ir "Subatvakariui" suorganizuoti festivalio pagalbinių komitetų nariai įdėjo daug pastangų ir paaukojo daug savo laisvo laiko. Lietuvų Bendruomenė jiems visiems reiškia didelę padėką. Dar sykį primenam, kad festivalio pagalbiniui komitetui tal-

kininkavo Daiva ir Arvydas Barzdukai, Rita Bureikaitė, Nerija ir Romas Kasparai, Dalė ir Algis Lukai, Giedrė McCandless, Ramunė ir Algis Rimai, Emilija Sakadolskienė, Aušra ir Darius Semaškos, Genė Vasaitienė ir Jolanta Žalienė. Didelę pagalbą telkė Lietuvos ambasados pirmoji sekretorė kultūriniais reikalais Rita Kazragienė, ir JAV Lietuvos Bendruomenės Festivalio ryšininkė Laima Šileikytė-Hood. Washingtono ir Baltimorės lietuviai festivalį rėmė, visai prisidėdami prie jo puikios pasisekimo ir jame gausiai ir aktyviai dalyvaudami.

Festivalio pagalbinių komitetų pirmininkė Dalė Lukienė

ir knygų bei vadovėlių leidimui, tai pasiūliau iš besimokančio jaunimo rinkti aukas Vasario 16 d. proga Lietuviai fondai. Pirmiausia pradėjau pati rinkti Chicago Aukštesniojoje lituanistinėje mokykloje. Sekėsi gerai. Atidariau naują sąskaitą Švėkšnos gimnazijos vardu, į kurią švėkšniškiai sudėjo 2,800 dolerių. Mus pasekė ir kitos mokyklos bei organizacijos".

Šiame darbe suvažiavime Meno globos komisijos pirm. Gediminas Balukas pasakojo apie dail. Prano Domšaičio kūrybos palikimą, kurio savininkas yra Lietuvų fondas. "Prieš keletą metų 184 tapybos darbus nusiuntus į Lietuvą, jie buvo parodyti Lietuvos Dailės muziejuje, - lankytojai, dailininkai ir meno kritikai tuomet labai gerai įvertino P. Domšaičio kūrinį. Parodai pasibaigus LF adresu buvo gautas muziejaus direkt. Romualdo Budrio laiškas, pageidaujantis daugiau dailininko darbų, šįsyk - Klaipėdos paveikslų galerijai. Iš Mažosios Lietuvos kilusio P. Domšaičio kūryba yra įdomi ne tik klai-pėdiečiams, bet ir vokiečiams".

LF taryba patvirtino naujų dail. P. Domšaičio darbų siuntimo projektą. 240 akvarelių, piešinių, grafikos darbų, kurių tematika susijusi su Mažąja Lietuva, artimiausiu laiku iškėsia į Klaipėdos paveikslų galeriją.

LF lėšų telkimo ir palikimų

k-jos pirm. Vaclovo Momkaus pranešimas buvo trumpas ir labai konkretus: iš viso 1997 m. palikimais gauta 88,443 dol., per visą LF gyvavimo laiką - 4,340,987 doleriai.

Kontrolės k-jos pirm. Pijus Stončius, teigiamai įvertinęs LF finansinės atskaitomybės ir apyvartos dokumentus, nepamiršo pasakyti "ačiū" dokumentų ir apyskaitos knygų tikrintojams - Daliai Puškorienai ir Romualdai Kronui.

Alicija Rugytė: "Pirmuosiuose posėdžiuose Lietuvos fondo steigime dalyvavę asmenys ištvermingai dirba ir toliau, veikia ir auksuoja. Tai mūsų LF pradininkai dr. A. Razma, dr. P. Kisielius, dr. R. Sidrys, inž. V. Naudžius, dr. G. Balukas ir kt."

Šiame darbe suvažiavime 12-asis darbotvarkės punktas - buvo pavadintas rinkimais. Pagal fondo įstatus kasmet turi būti renkami 6 tarybos nariai. Kandidatavo visi ligšioliniai nariai: S. Baras, S. Čyvas, V. Kamanas, dr. F. Kaunas, dr. V. Narutis, A. Tamulis. Nors buvo pasiūlyti du nauji kandidatai (S. Kuprys ir V. Maciūnas), tačiau balsų dauguma lėmė pasilikti buvusius iki šiol.

Nepakito ir kontrolės komisija, kurioje, kaip ir anksčiau, darbuosis R. Kronas, P. Stončius ir D. Puškorienė.

Dr. Petrii Kisieliui pasiūlius,

(nukelta į 7 psl.)

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 2

(atkelta iš 3 psl.)

tas raudonas žvaigždės ir pranešė, kad turėsime žygiuoti pro tribūną, įrengtą P. Vileišio aikštėje. Tad niekur nedingsi, teko ir man nusidėti - paimti tą okupantų simbolį į rankas. Pasitaikė blogas oras: pūtė vėjas, išsismarkavo šlapdriba. Mes, žygiuodami link P. Vileišio aikštės, dar pamėčiojom tas žvaigždes ir viršų ir jos nuo drėgmės visai subliušo, suplyšo. Kai priėjome tribūną, nė vienas iš mūsų nešaukė tų šūkių, kuriais per instruktažą mums įsakė sveikinti sovietų valdžią. Tai įvyko nesusitarus, tiesiog pasidavus instinktyviam protesto jausmui.

Beje, per pirmuosius okupacijos metus Lietuvos švietimo dar nespėta visiškai sovietizuoti. Tačiau jau 1940-ųjų rudenį, pradėję naujuosius mokslo metus, iš karto pajutome, kad okupacinė valdžia ėmė smarkiai kištis į mokyklų gyvenimą.

Kauno "Aušros" gimnazija prieškarinio laikais laikyta pavyzdine mokykla. Be to, joje lietuvių kalbos mokytoju dirbo Antanas Venclova, kuris buvo paskirtas švietimo komisaru, o vienas kūno kultūros mokytojas tapo Kūno kultūros rūmų direktoriumi. Matyt, dėl šių priežasčių sovietų valdžia nusprendė 1940-ųjų rugsėjo pirmąją iškilmingai paminėti būtent mūsų mokykloje. Gimnazistus ir mokytojus sukvietė į sporto salę, joje buvo įtaisyti mikrofonai, ir iškilmingo posėdžio translaciija girdėjos per Laisvės alėjos įrengtus garsiakalbius.

Mus, pirmokus, išrikiavo šalia vyriausiųjų, aštuntokų. Pirmasis kalbėjo ką tik tuomet paskirtasis naujasis gimnazijos direktorius

lis, nupirkome didžiulį glėbį baltų chrizantemų ir, padėję puokštę prie mūsų mokykloje buvusios "Aušros" gimnazijos auklėtinių, žuvusių Klaipėdos sukilime, atminimo lentos, pasukome į kapines. Ten įvyko bene pirmoji prieš sovietų valdžią nukreipta masinė manifestacija. Saugumiečiai po šio įvykio griebėsi areštų, bet gimnazistai, kuomet laisvėje dar buvo daug karininkų, jiems, matyt, atrodė per smulkios žuvys, todėl mūsų nelietė.

Dar nesiibaigdavo liūdnei ir mūsų moksleiviški protestai per pamokas. Nuo naujųjų mokslo metų pradėjo mokyti rusų kalbos. Aš jos dar iš savo patėvio motinos buvau pramokęs daugiau, negu iš mūsų reikalavo, bet kai rusišką šneką ėmė mums brukti gimnazijoje, jaučiau jai priešišumą. Neapkęsdami okupantų, neapken-tėme ir jų kalbos. Ypač pykino, kad reikėjo mokytis dar ir pasi-šlykštėjimą keliančių eilėraščių.

Prisimenu, tarsi tai būtų tik vakar, kaip mums uždavė atmintinai išmokyti kažkokią rimuotą "Pesnia o Staline" - "Dainą apie Staliną". Rusų kalbą dėstė nuo senų laikų "Aušros" gimnazijoje dirbęs mokytojas Kaunas, beje, vokiečių kilmės ir kiek vėliau, mokslo metų viduryje, drauge su kitais savo tautiečiais repatrijavęs į Vokietiją. Tačiau kol gyveno Lietuvoje, jis vaidavo esąs visiškai lojalus sovietų valdžiai. Nebuvau pavyzdinis mokinis, kaip sakoma, "kiauras penketukininkas", bet mūsų mokytojas, matyt, tos "Pesnios o Staline" deklamavimą laikęs savotiška politine manifestacija, pakvietė būtent mane, klasės seniūną, turbūt tikėdamasis, kad aš išraiškingai rusų kalbą pašlovinsiu "draugą Staliną".

Išėjau priešais klasę ir stoviu, kaip vandens į burną prisisėmęs, nė žodžio netardamas. Mokytojas paragina vieną kartą, antrą. Tyliu. "Adamkavičiau, kas atsitiko? Ko tyli?" - klausia mokytojas. Matau: klasės draugai, sudėję iš pirštų grotas, man rodo, kas greisia.

(bus daugiau)

Legendų Federico

Federico Garcia Lorcos gimimo
šimtmečiui

Eglė Venslovaitė-Šiliūnienė

Federico Garcia Lorca – be abejo, viena ryškiausių XX a. Ispanijos literatūros figūrų. Poetas, kūręs literatūrinius mitus, pats tapo legenda, egzistavusia kartu su juo, ir tai dažnai lėmė, o ir tebelemia, jo kūrybos interpretavimą. Ši tendencija ypač sustiprėjo po tragiškos Garcia Lorcos mirties, kuri dažnai tapdavo atskaitos tašku vertinant jo gyvenimą bei kūrybą, gerokai mitologizuotus poetui dar gyvam esant. Viena savo laišku Jorge Guillen'ui Lorca rašė: „Mane po truputį ima varginti mano čigoniškas mitas. Sumaišo mano gyvenimą ir mano charakterį. Visiškai to nenoriu. (...) Nenoriu, kad mane klasifikuotų. Jaučiu, jog man kalamos grandinės. NE...“ Po tragiškų rugpjūčio įvykių Granadoje poetas tapo visos Ispanijos literatūros ir istorijos simboliu, kovos su fašizmu emblema. „Jei būtų ieškoję, žingsnis po žingsnio, ką paaukoti, kaip paaukojamas simbolis, niekada niekur nebūtų radę kitos tokios itin gyvybinės ispaniškos sielos, kaip šioji, kurią pasirinko. Mokėjo pasirinkti tie, kurie jį nužudė, nes juk norėjo pataikyti į pačią tautos širdį“, – antro „Poemos apie Cante Jondo“ leidimo (1937), prakalboje rašė Pablo Neruda. Deja, dauguma paminėjimų būdavo tik menkos deklaracijos bei propaganda, ir poeto draugams tekdavo jį užstoti. „Nei vienas, kuris pažinojo Federico Garcia Lorca ar kuris gerai išmano jo kūrybą, neradė nė mažiausio panašumo į tą mesianiską bardą, kuris dabar mums piešiamas ir kokį jį norima daryti...“, – taip 1938 m. protestavo Luis Cernuda.

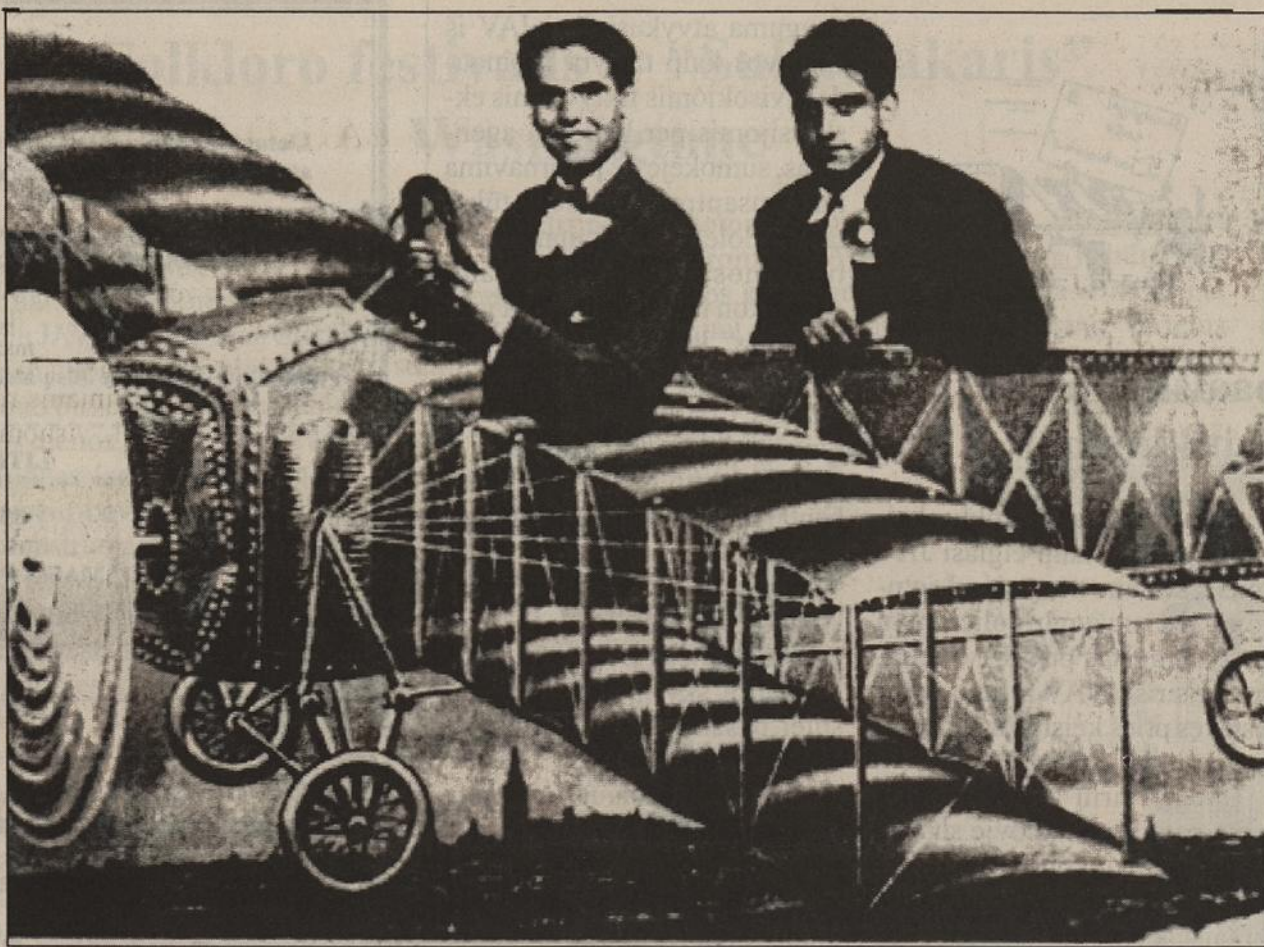
Be abejo, F. Garcia Lorca buvo neeilinė asmenybė, kuri pagrįstai vertinta prieštaringai. Draugai prisimena ne tik gyvybingą ir linksmą Federicą, kurio buvimas nušviesdavo niūrią artimųjų kasdienybę, bet ir „garsųjį liūdesio Federicą, aistros ir vienvatės žmogų“ (V. Aleixandre), linkusį solidarizuotis ir susitapatinti su kiekvienu, su nesuprastuoju, nesvarbu, kad ir kas jis būtų – čigonas, mairas ar negras: „Šiame pasaulyje aš visada būsiu šalininkas tų, kurie neturi nieko ir kurių netgi niekas atsisako“. Ši iš tikrųjų be galo krikščioniška santykių su pasauliu (nors poetas neįtė artimo ryšio su Bažnyčia kaip institucija) liudija kiekvienas F. Garcia Lorcos kūriny. Ir, deja, dėl to jo asmenybė ir kūryba buvo nuvertinta, nukentėjusi nuo propagandinės trumparegystės (lietuvių skaitytojas – tarybinės literatūrologijos nuopelnas – taip pat „pažįsta“ Lorca kaip „proletariato dainių“, „revoliucijos šauklį“ ir pan.). Iš šio susitapatinimo su „nieko neturinčiuoju“ gimė ir literatūriniai mitai – „Poema apie Cante Jondo“ bei „Čigoniškas romansas“. Pastarąjį poetas vadino nūdienos mitais, kasdienybės ir čigoniškosios mitologijos samplaika.

Polinkis į mito žanrą yra pirmą kartą tiesios, universalumo poreikio išsakymas, tikrojo ryšio su savi ir pasauliu paieškos. Neatsitiktiniai mūsų, XX „baimės amžiuje“ (A. Camus), kai kartais tiesiog desperatiškai ieškoma stabilų atramos tašką, literatūroje naujai aktualizuojama tautosaka, mitai. J. Huizingos tvirtinimu, yra tiesioginė mito ir poezijos sąsaja, nes jie

abu gyvena „žaidimo karalystėje“, bet tai nereiškia, jog ši karalystė neverta dėmesio, – apie kai kuriuos dalykus tiesiog neįmanoma rašyti racionaliai. Štai kodėl poetiniame Lorcos pasaulyje tiek daug vaikystės šventės, karnavalo atributų: žibintų, būgnų, špagų, gitarų, veidrodžių... Poetas priešpriešina spontanišką, fantastinį, magišką vaiko ar jam artimo „primitivio“ žmogaus pasaulį bejausmei, bespalvei, civilizacijos nualintai egzistencijai.

Lorcos poezijos tragizmas kyla iš suvokimo, kad išsigelbėjimo jau nebėra – nei gamtoje, nei pasakoje. Šis jokia logika ir jokiomis vertybėmis neužpildomas plyšys, atsivėręs nūdienos pasaulyje, ir yra esminis skirtumas tarp archajinių ir dabarties mitų, norinčių, bet nebegalinčių teikti pagalbos.

Vis dėlto F. Garcia Lorcos mitai, nors yra gryna literatūrinė išmonė, turi archajiniams mitams bei senovinėms raudoms būdingų bruožų (tai ypač pasakytina apie „Poemą apie Cante Jondo“; pažodžiui „cante jondo“ reiškia „gilus dainavimas“, taip vadinama senovinė Andalusijos dainavimo maniera): monotoniška melodija, tad pačios eilutės kartojimas, dašnuojamosios prozos išpūdis ir pan. Deja, nors Lorcos poezija iki šiol yra labiausiai verčiama į ki-

Federico Garcia Lorca su Luis Buñuel Floridos San Antonio šventėje Madride 1923 m.

tas užsienio kalbas, ką, anot Ezros Poundo, lemia jo metaforų vizualumas, neįmanoma perteikti minėtų muzikinių jo poezijos efektų, kurie yra tiesiog žodinė čigoniško dainavimo išraiška. Lorca tikėjo, kad dainavimas yra ankstesnės kilmės nei kalba, todėl jam tokia svarbi buvo čigoniškoji tradicija, nepažinusi rašto, savo egzistenciją išreiškusi balsu. „Giedojimas yra būtis“, – sakė Rainer Maria Rilke, kitas mirties poetas. Lorcai – verkianti ir pravirkdanti būtis:

Gitara
Pravirkdo sapnus.
Pasiklydusių sielų
kūkčiojimas
išsprūsta pro jos burną
apvalią...

Viename eilėraštyje poetas rašė: „Andalucia de llanto“ – ašarų, raudų Andalūzija. „Čia sava – neeuropietiška, bet ir nevakarietiška – liūdesio sistema“ (iš laiško). Taigi mes susiduriame su dar vienu mitu, legenda – romantiškosios Andalūzijos...

Iš tikrųjų šio pietų Ispanijos regiono istorija skiriasi nuo šalies šiaurės: ten aštuonis amžius (711-1492) truko arabų invazija bei daugybės čigonų migracija (XV a.). Skirtingų kultūrų tarpusavio asimiliacija teikė specifinių bruožų Andalūzijos kultūrai, todėl kartais pagrįstai kalbama apie dvi Ispanijas: pietų ir šiaurės. Pirmajai jų buvo lemta tapti mi(s)tine

žeme, rojus įvaizdžiu, literatūrine metafora. Šią legendą įtvirtinti padėjo Juano Ramono Jimenezas, Rafaelio Alberti, Manuelio de Falla (ispanų kompozitorius, Lorcos bičiulis), Pablo Picasso kūryba...

F. Garcia Lorca – grynakraujis Andalūzijos augtinis. Iš prigimties viskam imlus ir jautrus poetas sugėrė savin gimtinės legendas ir istoriją ir iš šios sintezės, kurią priėmė ir išgrynino savo sieloje, atviroje visokeriopai realybei, kūrė literatūrinius mitus, čigoniškas dainas ir romansus, kupinus tolimos, nepažįstamos tikrovės, pamažu pats virsdamas mitu, legenda.

7MD

Įkurta Lietuvos Mozarto draugija

Birželio 3 d. per patį vidurdienį Muzikos akademijoje prasidėjo Lietuvos Mozarto draugijos steigimo iškilmės. Renginyje dalyvavo didelė austrų delegacija – valstybės, visuomenės, kultūros veikėjai ir spaudos atstovai. Tai Salzburgo žemės vyriausybės pirmininkas Franzas Schausbergeris, Lietuvos Respublikos garbės konsulas Salzburge Peteris Kronas, Aukštosios muzikos ir scenos meno mokyklos „Mozarteum“ rektorius profesorius Klausas Ageris, Austrijos Respublikos ambasadorius Lietuvai Florianas Haugas ir kiti.

Renginį pradėjo ir vedė Muzikos akademijos rektorius profesorius Juozas Antanavičius. Mozartas priklausė pasauliui, taip pat – ir Lietuvai, kurioje jo muzika nuolat skamba per radiją, koncertų salėse. Nė vienas iš mūsų neužaugome be Mozarto: grojame jo kūrinius nuo mažens, jie tebedydi mus ir dabar. Lietuvos atlikėjai ir įvairūs kolektyvai nuolat groja šio kompozitoriaus kūrinius. Ypač čia nusipelnė profesorius Saulius Sondeckio vadovaujamas Lietuvos kamerinis orkestras. Įsimintinas buvo jo surengtas koncertų ciklas, kai 36 Lietuvos pianistai skambino visus 27 Mozarto koncertus ir visų kitų žanrų kūrinius fortepijonui su orkestru. Dabar Nacionalinėje filharmonijoje atliekama S. Sondeckio diriguojama opera „Cosi fan tutte“.

Nuo 1989 m. Muzikos akademija kasmet siunčia po 2,4 studentus bei jaunus dėstytojus į Aukštąją muzikos ir scenos meno mokyklą Salzburge. Mozarto gimtinė tarsi priartėjo prie mūsų. Tačiau mes neturėjome Lietuvoje Mozarto draugijos, kuri šiemis ryšiams suteiktų

naują postūmį ir perspektyvą.

Lietuvos Mozarto draugijos įgaliojimų prezidentu tapo prof. S. Sondeckis. Ši draugija bus asocijuota draugijos, esančios Salzburge, nare. „Ypač svarbu, kad dabartinis jaunimas geriau pažintų Mozarto muzikos grožį. Jei šis grožis jam būtų tinkamai parodytas, mūsų jaunimas būtų taurėsnis, geresnis ir laimingesnis“, – sakė S. Sondeckis.

Genijai sienų nepripažįsta, toks yra Mozartas. Salzburgeris – tik jo gimtinės miestas. Salzburgo žemės vyriausybės pirmininkas F. Schausbergeris pateikė konkrečių pasiūlymų įsikūrusiai draugijai, o jos prezidentui S. Sondeckiui įteikė vieno iš Mozarto fortepijono koncertų rankraščio kopiją.

Visų Lietuvos ir Salzburgo įvykių *spiritus movens* jau daugelį metų yra dabartinis Lietuvos respublikos garbės konsulas Salzburge Peteris Kronas, kuris įteikė lietuvių draugijai Salzburge įsikūrusios Mozarto draugijos įstatus, Mozarto fondo istoriją bei 1999 m. „Mozarto savaitės“ renginių planą. LMA rektorius P. Kronas taip pat padovanojo natų.

Salzburge yra trys Mozarteumai – Simfoninis orkestras, Aukštoji muzikos ir scenos meno mokykla bei Mozarto draugija. Aukštosios mokyklos „Mozarteum“ rektorius profesorius Klausas Ageris priminė, kad Mozarto draugija buvo įkurta 1841 m. ir jos tikslas buvo įsteigti aukštąją mokyklą bei Mozarto fondą. Šie faktai liudija, kad muzikos tyrinėjimą svarbu susieti su muzikos mokymu. „Mozartas kūrė Prancūzijos revoliucijos išvakarėse, tad jį tyrinėti, reiškti žvelgti į ateitį“, – sakė prof. K. Ageris.

Živilė Ramoškaitė

FEDERICO GARCIA LORCA

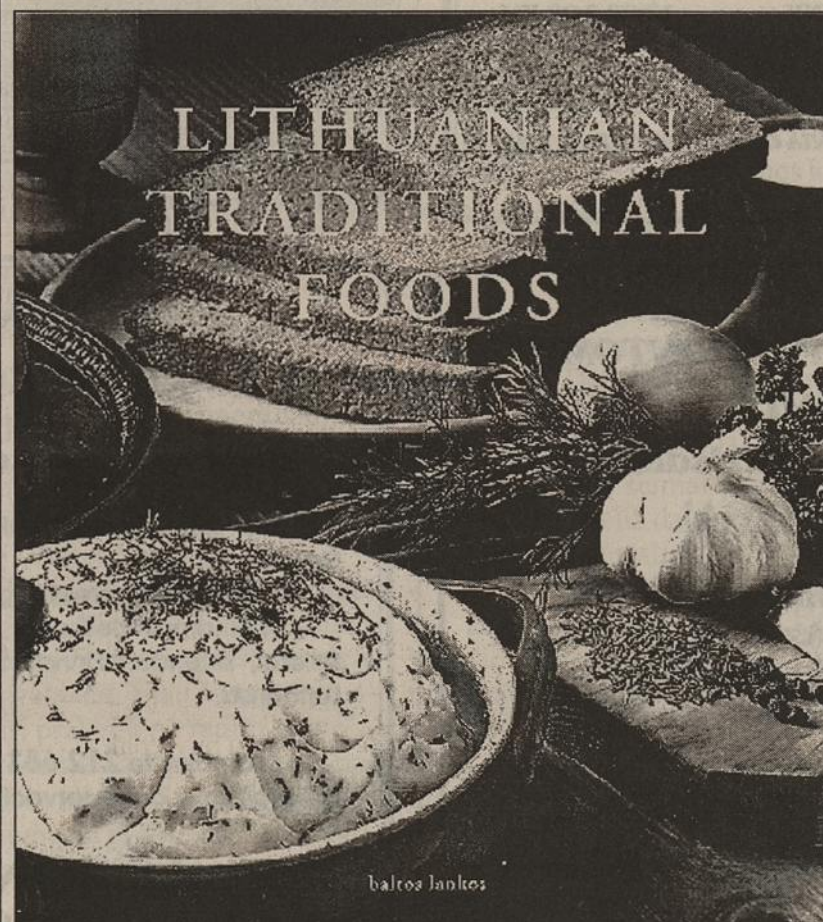
IŠ „LIETAUS“

*O lietau pranciškone, tavo lašo bedugnė
glūdi upės dvasia ir slaptinas šaltinis.
Tavo skambūs tinklai, į laukus nusileidę,
išvilioja rožes iš manosios krūtinės.*

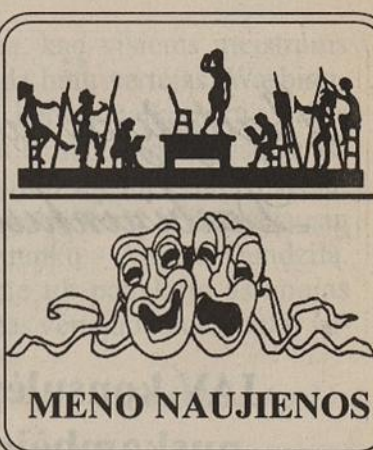
*Pirmąpradės legendos apsinkina tylą,
melodingos istorijos lapuose šlama,
O bedalė širdis jau aprauda vienatvę
ir išbrėžia juodos neviltes pentagramą.*

*Tarsi giedras lietus – mano gedinti siela,
išsiilgusi niekad nebuvusio laiko.
Ties visatos riba išsižiebia žvaigždynas,
bet širdis dar nerimsta ir žvilgsnį sulaiko.*

Vertė Tomas Venclova

Lithuanian Traditional Foods (Lietuvių tradiciniai valgiai) – tai nauja, gausiai iliustruota, puikiai *Baltų lankų* išleista knyga užsieniečiams arba lietuvių kilmės asmenims, jau nebemokantiems protėvių kalbos. Kaip tik jiems ir pravartu patirti knygoje aprašomus kulinarinius stebuklus, kurie daro lietuvišką valgio ruošybą unikalia ir nepakartojama. Daugiau informacijos apie leidyklą ir knygą tel. 718-827-1352.

- Eidamas 65 metus rugpjūčio 3 d. rytą Hamburge mirė visame pasaulyje žinomas rusų kompozitorius Alfredas Schnitke. Kaip pranešė radijo stotis „Echo Moskvy“, kompozitorių ištiko insultas. A. Schnitke gimė 1934 metais, baigė Maskvos konservatoriją. Jis buvo Rusijos kompozitorių sąjungos narys, Berlyno dailių menų akademijos, Švedijos karališkosios muzikos akademijos ir kai kurių kitų narys korespondentas. A. Schnitke – Rusijos valstybinės premijos, Japonijos imperatoriaus premijos ir Rusijos premijos „Triumf“ laureatas.

- Firma „Azbi“ išleido teatro muzikos garso kasetę. Joje – kompozitoriaus Gintaro Sodeikos muzika Oskaro Koršunovo spektakliams „Ten būti čia“ ir „Senė 2“. Tai – pirmoji G. Sodeikos, dabar vadovaujančio Lietuvos kompozitorių sąjungai, kasetė. G. Sodeika – nuolatinis O. Koršunovo bendradarbis. Už muziką spektakliui „Roberto Zucco“ šiemet jis įvertintas „Kristoforu“. Kasetės applanke išvardyti visi spektaklių „Ten būti čia“ ir „Senė 2“ prizai, tarptautiniai festivaliai, kuriuose šie spektakliai vaidinti per dešimtmetį.

- Kurkliuose, Anykščių rajone, po ilgesnės pertraukos su kilnojama paroda lankėsi legendinis keramikas Raymond Berkman, prancūzų spaudos jau daugelį metų vadinamas „juodojo molio didvyriu“. Vietiniams menininkams, susibūrusiems Vandens malūne Pilkosios avies svetainėje jis pristatė projektą „Šviesa/Vestija: dvi susikryžiuojančios lygiagrečios“. Beje, garsusis R. Berkman neseniai sumainė keramikinius žiedus su lietuvaite Albina Alge Druskaite ir didžiąją metų dalį gyvenęs Lietuvoje Šventosios slėnyje, kuris, pasak menininko, jam primena gimtąjį Elzasą.

- Lietuvoje prasidėjo tarptautinis tapybos pleneras ir simpoziumas „Ch. Soutino dienos Vilniuje“. Pirmasis šių dienų akcentas – Nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje atidaryta spaudinių paroda, skirta šio vieno žymiausių XX a. tapytojų kūrybai. XX amžiaus meno enciklopedijose Chaimo Soutino pavardė minima greta tokių mūsų amžiaus dailės korifejų kaip P. Picasso, M. Shagall, A. Modigliani. Visose enciklopedijose Ch. Soutinas pristatomas kaip lietuvių kilmės prancūzų tapytojas. Dailininkas gimė 1893 m. Smilovičiuose (netoli Minsko), buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje, kurios gyventojai vadino save „litvakais“. Žydų siuvėjo sūnus yra, ko gero, vienintelis pasaulinio garso dailininkas, visada pabrėžtinai akcentavęs savo lietuvišką kilmę. Projektą „Ch. Soutino dienos Vilniuje“ globoja UNESCO Lietuvos nacionalinės komisijos generalinė sekretorė Leonarda Jekentaitė-Kuzmickienė, Lietuvos kultūros ministerija, Atviros Lietuvos fondas, Lietuvos žydų muziejaus direktorės pavaduotoja Rachilė Kostanian. Tapytojų plenerui sąlygas kurti suteikė poilsio namai „Simtažiedis“.

- Daugų miestelyje (Alytaus raj.) šiemet įvyko tarptautinis dailininkų pleneras, kuriame dalyvavo 20 dailininkų iš Europos ir JAV.

Šaitytojai rašo "Darbininkui"

JAV konsulės paaiškinimai nuskambėjo neįtikinamai

Mane, kaip ir daugelį lietuvių kilmės amerikiečių, jaudina liūdnos apraiškos JAV ambasados konsuliniam skyriui Vilniuje. Konkrečiai – atimamos Lietuvos piliečių teisės apsilankyti jų išsivajotame krašte, Dėdės Semo žemėje, atsisakoma jiems išduoti vizas, šaipomasi iš jų.

Tokias mintis turbūt turėjo išsklaidyti JAV ambasados konsulės D. Heien ir JAV ambasadoriaus Lietuvoje K. Smitho apsilankymas "Lietuvos ryto" redakcijoje ir išspausdintas pasikalbėjimas su jais. Tačiau priešingai – dar labiau sutirštėjo įvairiausios abejonės dėl JAV ambasados konsulinio skyriaus veiklos, dėl konsulės nuoširdumo ir atvirumo.

Iš tiesų man, JAV piliečiui, Chicagos apylinkėse gyvenančiam jau beveik 50 metų, tarnavusiam JAV kariuomenėje, Ko-

rėjos karo veteranui, koku skaityti ir girdėti, kaip elgiasi JAV konsulė mano tėvynėje Lietuvoje. Jos prašymu policininkų buvo sumuštas prie JAV vėliavos prisirišęs JAV pilietis, protestavęs prieš keistą vizų išdavimo politiką.

Daug įvairių aspektų, kurie buvo pateikti pokalbyje su ambasadoriumi ir konsule, būtų galima kvestionuoti. Tačiau mane labiausiai domina kelios vietos, kuriose konsulė sutriko ir vienu atveju net sakė netiesą.

Konsulė aiškino, kad net 90% žmonių, vykstančių per kelionių agentūras, dar tebėra Jungtinėse Valstijose (iš pavieniui išvažiavusių negrįžtančiųjų procentas esąs gerokai mažesnis). Tad kodėl išduodamos vizos tiems, kurie naudojasi kelionių agentūrų paslaugomis, jeigu dauguma jų negrįžta?

Sužinojau, kad šiuo metu

dauguma atvykusiųjų į JAV iš Lietuvos kaip tik yra pasinaudoję visokiomis fiktyviomis ekskursijomis per kelionių agentūras, sumokėję už patarnavimą nuo pusantro iki dviejų tūkstančių dolerių (neskaitant bilietų kainos). Jie tik atvežami Amerikon ir paliekami. Čia juos "šefuoja" kiti vertelgos, kurie toliau sunkia pinigėlius už nuvežimą į darbo agentūras, nakvynę ir kitokias paslaugas.

Ir šie žmonės (tokių žinau bent porą dešimčių, o jų, be abejo, yra tūkstančiai) vizas gavo Vilniuje, o ne Maskve, kaip konsulė aiškina.

Jeigu atėjęs į JAV ambasados konsulinį skyrį žmogus konsulei pasako, kad jis važiuoja naudodamasis vieno ar kito kelionių biuro paslaugomis, jam viza tuoj pat išduodama, nors, jos pačios duomenimis, tokių 90% JAV užsibūna. Ir kaipgi kitaip – juk jie moka didžiulius pinigus, kad galėtų juos "atsiimti" užsibūdami Amerikoje. Tokie tikrai neturi intereso pasigrožėti šia šalimi.

Tačiau jei konsulei pasakoma, kad vizos prašytojas važiuoja pavieniui pas gimines ar pažįstamus, iš tokio tik pasijaukiama. Dažnai net į visokius antspauduotus ir patvirtintus dokumentus nebežiūrima, nors ten pažymėta, kad prašytojas turi butą ar namą, šeimą, gerą darbą. Važiuojant per kelionių agentūras dažnai apsieinama net be jokių įrodymų, nes agentai jau paėmė nemažas sumas.

Tuomet noromis nenoromis kyla klausimas – gal daroma ši "nuolaida" todėl, kad iš tų didelių sumų dalis nubyra ir JAV konsuliniam skyriui Vilniuje?

Gal apie tai paaiškintų gerbiama, visada besišypsanti (tačiau man ta jos šypsena labai įtartiną) konsulė D. Heien? Man, kaip žurnalistinei, ir tūkstančiams JAV gyvenančių lietuvių kilmės amerikiečių būtų labai įdomu

**TAUTOS FONDO VAJUS
UŽ VILNIOJOS LIETUVIŠKĄ MOKYKLĄ**

Lietuviškos mokyklos Lavoriškėse statybos vajus tęsiasi. Dėkojame visiems, kurie atsiliepė su aukomis. Laukiame paramos iš visų.

Kviečiame jungtis į mokyklos steigėjų, geradarių, rėmėjų ir talkininkų eiles.

Paaukojęs \$10,000 ar daugiau – mokyklos steigėjas
5,000 – mokyklos geradaris
1,000 – mokyklos rėmėjas
mažiau – mokyklos talkininkas

Su viltimi laukiame Jūsų atsiliepimo.

**LITHUANIAN NATIONAL FOUNDATION, INC.
TAUTOS FONDAS**
351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207-1910

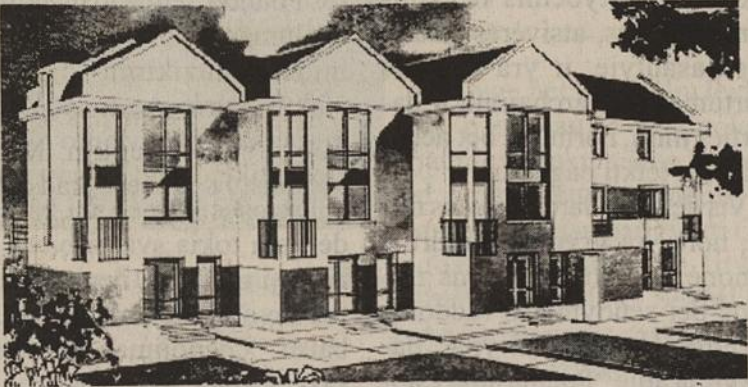
SUPRASDAMAS/A PAGALBOS VILNIOJOS LIETUVIŠKAI MOKYKLAI SVARBĄ

Siunčiu auką _____ lietuviškai mokyklai Lavoriškėse pastatyti.

(vardas, pavardė)

(adresas)

FOR SALE IN ŽVĖRYNAS
*New luxury townhomes in a park-like setting
only minutes from the center of VILNIUS*

Western quality construction
All conveniences
3-4 bedrooms, 3 1/2 baths
Fully equipped kitchen
Large living room with fireplace
Formal dining room
Two-car garage
Much more
Prices from US \$285,000

For more information call BISHOP ASSOCIATES in McLean, Virginia
tel. 703-506-9851 or fax 703-506-9852

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTĘ
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

AUGUST - SEPTEMBER SCHEDULE FOR PACKAGE PICKUP

August 29	Brooklyn, NY	12-4 PM
CONTAINER LEAVES FOR LITHUANIA ON SEPTEMBER 7, 1998		
September 10	Brockton, MA	3:00 - 5:00 PM
September 11	Lowell, MA	12:00-1:00PM
September 11	Lawrence, MA	2:00-3:00 PM
September 11	Nashua, NH	4:00-5:00 PM
September 12	Worcester, MA	11:00AM-2:00PM
September 15	Kennebunkport, ME	1:00-2:00 PM
September 16	Centerville, Cape Cod	3:00-5:00 PM
September 17	Putnam, CT	1:00-2:00 PM
September 17	Providence, RI	4:00-5:30 PM
September 19	Waterbury, CT	9:30-11:00 AM
September 19	Hartford, CT	12:00-2:00 PM
September 24	Albany, NY	7:30-8:30PM
September 25	Binghamton, NY	9:00-10:30 AM
September 25	Scranton, PA	12:00-2:00 PM
September 25	Frackville, PA	5:00-6:00 PM
September 26	Philadelphia, PA	12:00-2:30 PM
September 26	Brooklyn, NY	12:00-3:00 PM
September 26	Baltimore, MD	6:30-7:30 PM
September 27	Washington, DC	2:00-4:00 PM
September 28	Bridgeport, CT	9:00-10:00 AM
CONTAINER LEAVES FOR LITHUANIA ON SEPTEMBER 29, 1998		

Metelių ežeras Dzūkijoje

V. Kapočiaus nuotr.

UNIONTOURS kviečia Jus keliauti į Lietuvą

- Mes esame kelių ekspertai | visą Pabaltijo regioną - Lietuvą, Latviją, Estiją.
- Taip pat siūlome keliones laivu Baltijos jūrai ir į šiaurinę Europą.
- Keliaudami gerėsitės gražiausiais vaizdais.
- Prieinamos viešbučių kainos ir pigiausi lėktuvų bilietai, skrendant Finnair, SAS, Austrian Air, Icelandair ir Lufthansa.

-- Skambinkite 212 683 9500 arba 800 451 9511 - dėl brošiūrų ir dėl rezervacijų.

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue,
New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511
e-mail: travel@uniontours.com
on the net: www.uniontours.com

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

vasarą ir rudenį, skrisdami į
VILNIU ir RYGA!

Mes taip pat siūlome papigintus skrydžius į Europą, Aziją, Australiją ir Pietų Ameriką ir keliones laivu į Karibų salas.

Dėl daugiau informacijų skambinti:
AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.
Leonie, NJ 07605
(201) 944-1273 (800) 955-7370
(201) 947-2189

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas
nuo **DURŲ** iki **DURŲ**
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR AUGUST AND SEPTEMBER

August 22	Brooklyn, NY	12-1 pm
August 25	Putnam, CT	1-2 pm
September 1	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 3	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 4	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
September 5	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 15	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	1-2 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
September 17	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
September 18	Philadelphia, PA	11-12 noon
September 19	Brooklyn, NY	12-1 pm
September 22	Putnam, CT	1-2 pm
September 29	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information please call:
1-800-775-7363 or 1-914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$699 r.t.

One way to Vilnius \$459

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

Established in 1958

PRADŽIA BE PABAIGOS, ARBA - LIETUVIŲ FONDO ŽMONĖS LAIKO TĖKMĖJE

(atkelta iš 4 psl.)

buvo išrinkta trijų narių k-ją LF narių įgaliojimų apsvartymui, siūlymus pateikiant LF tarybai ir jos Įstatų komisijai. Kandidatais pasiūlyti Pranas Jukus, Bronius Nainys, Viktoras Nauzdžius, Vytautas Maciūnas. Išrinktais tapo trys pirmieji, kurie turės pateikti rekomendacijas Įstatų komisijai, o ši jas perduos jau ateinančių metų suvažiavimui.

Išklausti pranešimai iš kitų vietovių, kuriuos paruošė D. Puškorienė ir V. Maciūnas.

Dr. G. Balukui pavesta suformuoti suvažiavimo nutarimus.

Suvažiavimo eigoje būta nemažai klausimų, gerų patarimų. Diskutuota apie fondo veiklą, pelno skirstymą, siūlyta apriboti mirusių narių balsus rinkimuose. Pasisakė: V. Jasinevičius, P. Kisieliū, R. Narušienė, A. Pau-

žulis, J. Vaznelis, V. Zalatorius ir kt.

... "Rugytė buvo toks žmogus, kurio nenuliūdino joks nepasisekimas, ir ji visada buvo savęs šeiminkė. Galima dėl to sakyti, kad Rugytė yra kitos epochos žmogus. Ji yra žmogus, panašus į tuos, kurie statė viduramžines gotikines katedras, vedini savo vidinio veiklumo. Tik Alicijos pastatyta katedra yra vertingesnė, nes ją sudaro jos išauklėti žmonės ir sutelktos kultūrinės vertybės. Už šitokią Rugytę mes dėkojame Dievui". (Kun. V. Bagdonavičius "Alicijos Rugytės atminčiai", Draugas, 1985 rugpjūčio 3 d.)

Siemetiniame suvažiavime gražių įvertinimo ir padėkos žodžių Lietuvų fondo adresu buvo ištarta daug.

JAV LB Kr. v-bos pirm. Regina Narušienė tautiečiams dėkojo už dosnumą, o Fondo tvar-

kytojams - už kruopštų darbą ir lietuviškos veiklos skatinimą.

Lietuvos generalinis konsulas Chicagoje Giedrius Apuokas pasidžiaugė galėjęs dalyvauti jo pirmajame LF suvažiavime, linkėjo visokeriopos sėkmės ir ištvermės visiems, besidarbuojantiems "vardan tos Lietuvos".

Lietuvos garbės konsulas Vaclovas Kleiza linkėjo visus darbus tęsti dar daug metų, o sukaupus vis didesnę kapitalą, ypatingai remti besimokančių jaunimą, liuanistines mokyklas.

Raštu sveikino ALTO pirm. prof. Jonas Račkauskas, Tautos fondo vardu - Algis Vedeckas ir Jurgis Janušaitis iš Floridos.

Alicija Rugytė: "Daug turime Lietuvų fondo narių ir veikėjų, daug jų turėjome ir dar turėsime, bet tiems nenuilstantiems pradininkams nepriklausomos Lietuvos lietuviai bus dėkingi, o istorija įvertins jų darbus".

siekia ne daugiau kaip 15% vidutinio ES šalių našumo. Esant tokiam nelygiaverčiam ekonominiam potencialui, Lietuva turi taikyti aukštesnius importo muitus prekyboje su ES šalimis. Tuoj galima paprieštarauti, kad kuo didesni muitai, tuo brangesnės tiek importinės, tiek lietuviškos prekės. Tai tiesa. Bet labai ir labai sąlygiška. Pirmiausia aišku, kad esant 5-6 kartus besiskiriančiam darbo našumui pigi darbo jėga negali kompensuoti visų kitų gamybos kaštų. Tas, kurio darbo našumas yra aukštesnis, yra ir konkurencingiau. Todėl didesni muitai tik atlygintų konkurencijos sąlygas rinkoje. Aišku, muitus reikėtų diferencijuoti. Antra, reikėtų intensyvuoti prekybą su šalimis, į kurias mūsų ekonominis potencialas panašus ar net stipresnis. Tai leistų didinti eksportą, gauti papildomų pajamų. Lietuva, siekdama lygiavertės konkurencijos su ES šalimis, gautų didesnes pajamas iš teisingesnių muitų ir iš didesnės prekybos su kitomis šalimis. Galėtų greičiau modernizuoti ekonomiką ir tik tuomet liberalizuoti prekybą su ekonomiskai stipriomis valstybėmis.

Tokią politiką diktuoja gyvenimo realybė, ekonominė logika. Kodėl taip nedaroma? Yra labai daug įvairiausių priežasčių. Štai keletas jų. Tie, kurie importuoja pasenusias prekes iš Vakarų dėl silpnai saugomų sienų, dėl nevykusios Lietuvos banko pinigų politikos, gauna milžiniškus antpelnus. O jų dėka turi nemažą būrį savo išrinktųjų Seime ir pakankamai daug atstovų Vyriausybėje. Gudriai sureišuotas valstybinio turto pirminio privatizavimo įstatymas suskaldė nacionalinį kapitalą į atskiras grupes, kurioms svarbiau išsaugoti "prichvatizavimo" rezultatus nei suformuoti ir ginti bendranacionalinius kapitalo interesus. Trečia, Lietuvos politikai gyvena iliuzijų pasaulyje. Jie įsitikinę, kad politika gali būti atitrūkusi nuo realaus gyvenimo, o realus gyvenimas turi paklusti iliuzorinei politikai. Ketvirta. Vakarai labai kvalifikuotai ir subtiliai yra papirkę Lietuvos politikus. Ne duodami kyšius, kaip daug kas galvoja, o leisdami jiems pasiūkiuoti Vakaruose ir pajusti turtingųjų gyvenimo malonumus. Kaip Prūsija išnyko iš istorijos? Visuomenės elitą papirkus įvairiomis privilegijomis. Vakarams toks pigus Lietuvos elito papirkimas yra labai naudingas. Padeda spręsti jų ekonomines problemas, sparčiau modernizuoti ūkį. Nuo 1991-ųjų Lietuvos valdžia, vadovaudamasi iliuzorine politika, išduoda Lietuvos interesus. Ėjimas į Europą tapo ne nacionalinių interesų įgyvendinimo, o Lietuvos

Emilis ir Julija Sinkiai, besisvečiuodami Vilniuje, apsilankę "Lietuvos aid'o" redakcijoje V. Inčiūtės nuotr.

Filmo "Titanikas" žvaigždė aplankė paralyžiuotą gimnastę iš Kinijos

Leonardo Di Caprio New Yorko ligoninėje susitiko su 17-os metų sportininke Sang Lan iš Kinijos, kuri ruošėsi dalyvauti Gerosios Valios žaidynėse, tačiau patyrė didžiulę traumą.

Rugpjūčio 1 d. treniruotės metu jaunoji gimnastė nukrito ant nugaros ir buvo paralyžiuota. Gydytojų teigimu, lieka labai mažai vilties, kad Sang Lan ateityje galės vaikščioti.

23-ųjų metų aktorius atstovė spaudai Cindy Guagenti laikraščiui "New York Post" pranešė, kad Leonardo skubiai atidėjo iš anksto suplanuotą kelionę į Los Angeles ir nusprendė padaryti gerą darbą. "Jis jautėsi

labai prislėgtas ir norėjo tai merginai bent pakelti nuotaiką", - kalbėjo Cindy Guagenti.

Leonardo Di Caprio ir Sang Lan privačiai kalbėjosi apie valandą, tačiau susitikimo detalės neskelbiamos. Pasirodo, kad silpnai angliškai kalbanti mergina keletą metų svajojo susitikti su aktoriumi, kuris yra bene populiariausias vaikinys pasaulyje.

Omnitel Laikas

DARBININKO
prenumerata
priimama
Tel. (718) 827-1351

JUNO BEACH, FL

Kun. Vytautas Pikturna, gyvenęs Singer Island, FL, jau kuris laikas sirguliuoja. Jam padarytos net trys operacijos. Dabar jis yra slaugos namuose, Manor Care, West Palm Beach, FL. Ten jis aprūpintas pragyvenimu, priežiūra ir terapija. Manoma, kad kun. Pikturnai sustiprė-

jus, jis bus perkeltas į New Yorką. Juno Beach LB apylinkės valdyba planuoja jam suruošti išleistuves West Palm Beach aerodrome. Juno Beach jis buvo lietuvių kapelionu. Lietuviams čia pamaldas jis laikė tris kartus per mėnesį, Pompano Beach - vieną kartą.

Pabendravimo pietūs įvyko birželio 9 d. Jau prasidėjo vasara, daug kas išvyko į šiaurę, iškeliavo į Europą. Pietuose da-

lyvavo tik 25 asmenys. Programą pravedė vicepirm. Marius Sodonis. Jis pranešė, kad dabartinis JAV LB XV tarybos narys Algis Augūnas sutiko būti ir Floridos LB apygardos nariu. Jis yra ilgą laiką pirmininkavęs Juno Beach LB apylinkei.

Dainų šventėje Vilniuje dalyvavo Pranas Baltakis, Ona Šalčiūnienė ir Vincas Šalčiūnas. Jie visi yra "Dainos" choro nariai.

Naujoji Estijos ambasada Vilniuje įsikūrė Žvėryne

R. Šuikos nuotr.

Kiek kainuoja Lietuvai ėjimas į Europą

Lietuvos žmonėms ėjimas į Europą jau tapo toks, koks buvo komunizmo kūrimas. Vada kalbomis kūrė komunizmą, o žmonės gyveno savo gyvenimą. Taip ir šiandieną dauguma žmonių galvoja: tegul sau ten politikai eina į Europą ir NATO, o mums svarbiausia kaip nors užsidirbti pragyvenimui. Tai labai praktiška filosofija, kuri žmonėms leidžia ramiau gyventi. Politikams tai taip pat patiktų, jeigu jiems netrukdytų demokratijai ir tiesos paieškai neabejinga ir nevisiška parsidavusi už pinigus žiniasklaida. Viskas būtų gerai, jei Lietuva būtų beraščių kraštas ir niekas nenorėtų politikos vertinti skaičių kalba. Blogiausia, kad šiandien Lietuvos politika vadovaujasi tarsi religinėmis dogmomis, o ne realaus gyvenimo pažinimu ir jo siūlomais praktiniais sprendimais. Paanalizuokime, ką Lietuvai ir ką turtingajai Europai davė ėjimas į Europą. Pirmiausia tai rodo prekių mainai. Štai kaip atrodo prekyba tarp Lietuvos ir Europos Sąjungos valstybių. Nuo 1993 metų Lietuvos prekybos deficitas su ES šalimis nuolat didėjo. Pvz., 1997 metais lyginant su 1993-iaisiais, jis išaugo 15,8 karto ir sudarė per 5 mlrd. litų. Vadinasi, ES šalys surado savo prekių pardavimą rinką. O tai

Julius Veselka

Ekonomikos mokslų daktaras

papildomos darbo vietos ir papildomos biudžeto pajamos. Perskaičiavę prekybos deficitą į darbo vietas, matome, kad ES šalys Lietuvos rinkos sąskaita sukūrė daugiau kaip 60 tūkst. papildomų darbo vietų. Kitaip sakant, per 60 tūkst. žmonių gavo darbo Lietuvos rinkos sąskaita. Tuo tarpu Lietuvoje dėl prekybos su ES šalimis deficito apie 0,5 mln. dirbančiųjų neteko papildomų atlyginimų. Bet tai dar ne viskas. Nuo 1990 iki 1998 metų Lietuva pasiskolino iš Vakarų valstybių apie 10 mlrd. litų. Net jeigu tos paskolos būtų paskolintos 5 metams su 7% metinėmis palūkanomis, tai vien palūkanų reikėtų sumokėti daugiau kaip 3 mlrd. litų. Tos paskolos galų gale panaudojamos prekėms pirkti iš valstybių paskolų davėjų, nes paskolas teks grąžinti ne litais, o užsienio valiuta. Tos paskolos sukuria valstybėse, teikusiose paskolas, apie 90 tūkst. papildomų darbo vietų. Tas paskolas teks grąžinti pardavus savo prekes. Lietuva jas parduos ES rinkoje, tik žymiai pigiau. Vadinasi, 0,7 mln. dirbančiųjų teks dirbti už keliskart mažesnę algą, nei jie

galėtų gauti. Jau šiandieną Lietuvoje daugiau kaip 1 mln. žmonių arba neturi darbo arba mėnesiais negauna atlyginimo, arba gauna gerokai mažesnę vien dėl to, kad ekonominiai santykiai tarp ES ir Lietuvos yra nelygiaverčiai. O jie tokie yra dėl to, kad Lietuvoje darbo našumas

A. + A.

ELENAI SIRUSIENEI

mirus, Jos vaikams - dukrai DANUTEI SVETAKOS, sūnums SAULIUI ir VITALIUI - su šeimomis, kitiems giminėms bei artimiesiems su liūdesiu reiškiamo giliausią užuojautą.

Valė ir Bronius Nemickai

Mylimai motinai

A. + A.

STASEI BULGARIENEI

mirus, jos dukrai - Aušros Vartų parapijos choro narei DALIAI BULGARYTEI ir jos šeimai reiškiamo gilią užuojautą.

Kun. Eugenijus Sawickis, klebonas
Aušros Vartų parapijos choristai
ir parapijiečiai

Pranešame, kad š. m. rugpjūčio 2 d. po sunkios ir ilgos ligos mirė mylima žmona

A. + A.

INA ČEPĖNAITĖ - UŽGIRIENĖ

Velionė gimė 1937 m. gruodžio 2 d. Kaune. Studijavo Illinois universitete ir gavo daktaro laipsnį psichologijoje 1962 m. Nuo 1966 m. profesoriavo Clark universitete Worcester, MA.

Už nuopelnus Lietuvos psichologijai, Lietuvos Psichologų Sąjunga 1997 m. jai suteikė garbės nario vardą.

Nuliūdę liko: vyras Vytautas, pusbroliai Algis ir Vytautas Čepėnai Chicagoje bei kiti giminės Lietuvoje ir Amerikoje. Velionė buvo pašarvota Dirsos ir Kazlausko laidojimų namuose, 51 Providence St., Worcester, MA. Gedulingos šv. Mišios buvo aukotos rugpjūčio 6-tą d. šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje, o velionės palaikai bus laidojami Lietuvoje.

Nuliūdę

vyras Vytautas ir pusbroliai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuošnyas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Žolinė - Marijos i dangų paėmimo šventė - rugpjūčio 15 d. Jei ši diena pasitaiko šeštadienį, kaip šiomet, arba pirmadienį, tai katalikams neprivaloma tą dieną išklaupti mišių. Bažnyčia ragina savanoriškai tą dieną pasimelsti į Dievo Motiną.

Ateitininkų Sendraugių Studijų ir poilsio savaitė bus rugpjūčio 15 - 22 d. Pranciškonų vasarvietėje Kennebunkport, Maine. Literatūros vakaras įvyks rugpjūčio 16 d., sekmadienio vakare. Šioje vasarvietėje yra buvę apie 40 literatūros vakarų, kuriuose dalyvavo eilė rašytojų. Šiame vakare dalyvauja poetas Leonardas Andriekus, OFM, ir rašytojas Paulius Jurkus. Bus prisiminti rašytojai ateitininkai Antanas Maceina - Jasmantas ir kun. Stasys Yla jų gimimo 90-ties metų sukakties proga. Savaitės metu bus ir du koncertai: pianistės Frances Covalles ir solistės Ginos Čapkauskienės. Savaitės programos organizavimu rūpinasi Juozas Rygelis.

Vysk. P. Baltakio, OFM, veiklos kalendorius

Rugsėjo 13 - Putnam, CT, Matulaičio Slaugos namų 30 m. sukaktis.

Rugsėjo 20 - Putnam, CT, Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis suvažiavimas.

Rugsėjo 21 - Putnam, CT, Amerikos Lietuvių Katalikų Kunigų seimas.

Rugsėjo 27 - Missisauga, Ont., Lietuvos Kankinių parapijos 70 metų sukaktis.

Rugsėjo 28 - Toronto, Ont., Kanados lietuvių kunigų posėdžiai.

Spalio 3 - Toronto, Ont., Prisikėlimo par. iškilmės.

Spalio 4 - Hamilton, Ont., Aušros Vartų parapijos 50 m. sukaktis ir Sutvirtinimo sakr.

Spalio 5 - 12 - Roma, Italija, Pasaulio Imigrantų sielovados seimas.

Spalio 17 - 18 - Southfield, MI, Dievo Apvaizdos parapijos 90 m. sukaktis.

Spalio 25 - Rochester, NY, Šv. Jurgio parapijos 90 m. ir kun. D. Mockevičiaus 50 m. kunigystės sukaktys.

Lapkričio 7 - 8 - Chicago, IL, Šv. Kryžiaus ligoninės 70 m. sukaktis.

Lapkričio 15 - 19 - Washington, DC, Vyskupų konferencijos posėdžiai.

Lapkričio 30 - gruodžio 7 - Palestina, vyskupų priešjubiliejinė kėlionė į Šv. Žemę.

JAV LB Kultūros tarybos 1998 m. žurnalizmo premijai skirti LB-nės Kultūros tarybos pirm. Marijos Remienės pavedimu yra sudaryta komisija, susidedanti iš pirmininko Juozo Žygo bei narių Juozo Baužio ir Aldonos Šmulskienės. Visi lietuviškos spaudos bendradarbiai ir skaitytojai yra prašomi siūlyti kandidatus. Premijos kandidatui(-tei) yra dvi sąlygos: gyvenantis JAV ir bendradarbiaujantis JAV lietuviškoje spaudoje. Siūlant prašyti trumpą siūlomo asmens pristatymą, apibūdinantį jo žurnalistinę veiklą. Pasiūlymus siųsti iki spalio 1-mos dienos (pagal pašto antspaudą) šiuo adresu: J. Žygas, 9604 S. Karlov Ave., Oak Lawn, IL 60453. Premijų šventė įvyks š. m. Padėkos dieną (lapkričio 26-tą) Clevelande. Premijos menas - Lietuvių Fondas.

Kun. Joseph Kilas, St. Ambrose, Crest Hill, IL, parapijos klebonas, savo parapijos bažnyčioje padarė specialią rinkliavą Kretingos Pranciškonų labdaros valgyklai paremti. Parapijiečiai buvo dosnūs - kun. J. Kilas atsiuntė 565 dol. čekį, skirtą labdaros valgyklai. *Pranciškonai ir valgyklos administracija nuoširdžiai dėkoja.*

Korektūros klaidos. "Darbininko" rugpjūčio 7-tos dienos numeris pirmame puslapyje suklystas - parašyta Nr. 31, o turi būti Nr. 30. Visuose kituose puslapiuose yra teisingas Nr. 30. Rugpjūčio 7 d. numeryje straipsnyje "Tėv. Vladas K. Jeskevičius. Gyvenimas ir darbai" praleista jo autoriaus Tomo Michalskio pavardė. To paties numerio straipsnyje "Rytų sporto apygardos lauko žaidynės" "iškrito" autoriaus Prano Gvildžio pavardė. Visų atsiprašome.

Apieškimą parapijos Tarybos pirm. Vladas Sidas praneša, kad Tarybos susirinkime rugpjūčio 5 d. nutarta, kad atremontavus kleboniją po liepos 24 d. įvykusio gaisro, jos patalpos bus siūlomos lietuviškų organizacijų susirinkimams ir veiklai. Reikia kreiptis į kun. V. Palubinską. Aptarta parapijos pikniko ruošia - jis įvyks rugsėjo 20 d. Kultūros Židinio kieme. Bus skanių valgių, muzikos ir dainų.

Lietuviškų studijų savaitė Dainavoje rugpjūčio 20 d., ketvirtadienį, apie naujus planus bei uždavinius LB veikloje kalbės Regina Narušienė, JAV LB Krašto valdybos pirmininkė. Rugpjūčio 21 d., penktadienį, adv. Povilas Žumbakis padarys pranešimą genocido klausimu. O rugpjūčio 22 d., šeštadienį, įvyks dr. Petro Kisieliaus organizuojamas jaunimo simpoziumas. Kalbės veikliausieji jaunosios kartos atstovai aktualiomis šių dienų temomis. Ši yra jau keturiadesimt antroji iš eilės Studijų savaitė, rengiama Lietuvių Fronto bičiulių.

Helen Matulaitis-Cummins, gyvenusi Queens Village, NY, Antrojo pasaulinio karo metu priklausiusi US Nurse Corps, mirė š. m. gegužės 14 d. sulaukusi 76 m. amžiaus. Buvo pašarvota Dalton laidojimo koplyčioje New Hyde Park. Gegužės 18 d. po mišių Viešpaties Atsimainymo bažnyčioje Maspeth, palaidota Holy Rood kapinėse Westbury, NY, šalia anksčiau mirusių savo tėvų. Nuliūdime liko vaikai John, Richard, Kenneth ir Elaine Muratore su šeimomis. Velionė priklausė Lietuvos Vyčių 110-tai Maspetho kuopai.

DĖKOJAME

Zigmas Dičpinigaitis, Woodhaven, NY, šiomet ir vėl, kaip ir kasmet, apmokėjo savo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuoširdžiai dėkojame už tokią dosnią ir nuolatinę paramą mūsų spaudos išlaikymui.*

Jonas ir Giedrė Stankūnai, Cos Cob, CT, kaip kasmet, taip ir šiomet, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. *Nuolatiniams dosniems "Darbininko" rėmėjams nuoširdžiai dėkojame.*

Išėiviai architektai Lietuvos spaudoje

2. Apie Joną Kęstutį Čerkeliūną

"Šioks toks architektas ir šioks toks žurnalistas"

Joną Kęstutį Čerkeliūną pažįstame kaip žurnalistą, kurio straipsnius esame skaitę "Darbininke", o taip pat ir kitoje spaudoje. Tačiau retam yra žinoma, kad iš profesijos jis - architektas.

Atvykusi iš Lietuvos Aurelija Mituzienė renka žinias apie išėivijoje gyvenančius architektus. New Yorke susitikusi su J. K. Čerkeliūnu, apie jį platoką straipsnį išspausdino dienraštyje "Lietuvos aidas" gegužės 30 d. nr. 105.

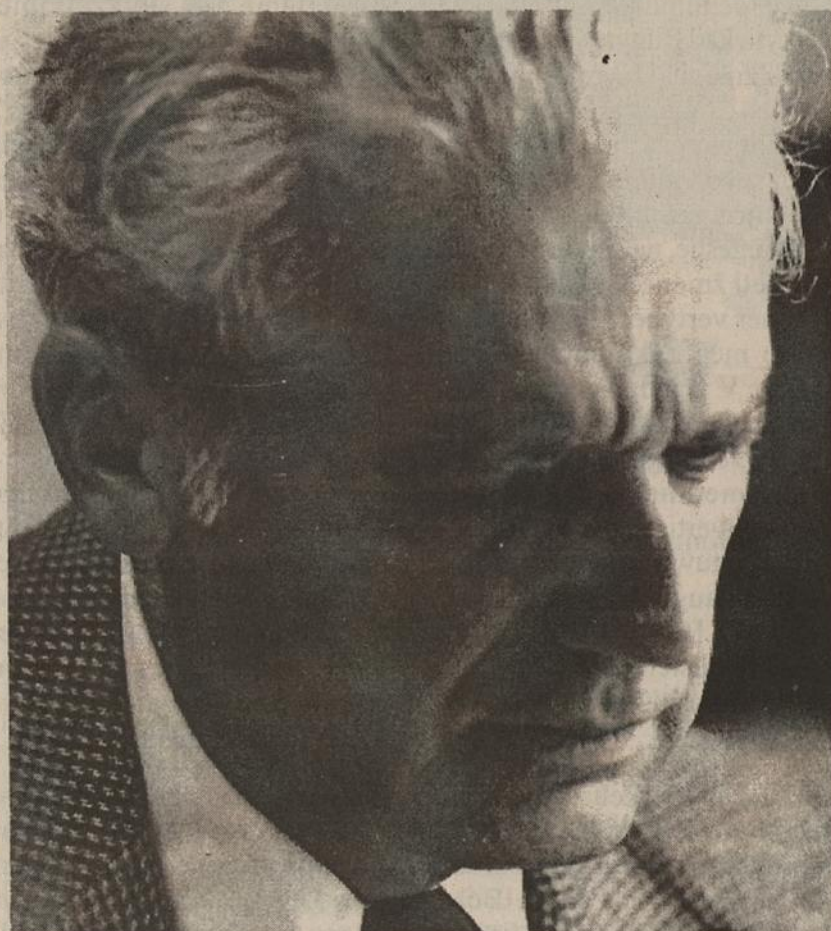
Autorei A. Mituzienei J. K. Čerkeliūnas prisistatęs kaip "šioks toks architektas ir šioks toks žurnalistas".

Toliau autorė rašo, jog jis užsienio lietuviams esąs daugiau žinomas kaip žurnalistas, redagavęs leidinius "Šviesa", "Sportą", "Vienybę". Kaip bendraautorius parengęs knygą "Išėivijos lietuvių sportas 1944-1987", buvęs "Laisvės" ir "Laisvosios Europos" lietuvių skyriaus redaktoriumi Muenchene, parengęs spaudai dailės, teatro, tautinių šokių leidinius.

Humanitarinius mokslus pradėjęs studijuoti Vytauto Didžiojo universitete Kaune, vėliau perėjęs ir architektūrą. Išvykęs iš Lietuvos, architektūros studijas tęsė Viena, Stutgarte ir baigė Pratto institutą New Yorke 1952 m. Tada atsivėrė durys į projektavimo bendroves.

Rimčiausia J. K. Čerkeliūno darbovietė buvusi Skidmore, Owings ir Merrill (SOM). Ta kompanija pastačiusi ir patį aukščiausią pastatą pasaulyje - Sears dangoraižį Chicagoje. SOM bendrovėje išdirbęs 20 metų.

Vienu laikotarpiu sumažėjęs architektūros darbų paklausai ir architektams (60 procentų) netekus darbo, J. K. Čerkeliūnas atsiminė turįs antrąjį pašaukimą

Architektas Jonas Kęstutis Čerkeliūnas

žurnalistiką. Išgirdęs, kad Muenchene "Laisvosios Europos" radijas ieško tarnautojų - pasiūlęs ir tapo priimtas. Ten ištarnavęs 10 metų. Savaitgaliais išvažinėjęs beveik visą Europą. Lietuvoje pirmą kartą viešėjo 1989 m.

J. K. Čerkeliūnas turįs labai seną viduramžių laikų žemėlapi, kur Europos žemynas esąs pavaizduotas moters pavidalu. Redaguodamas anglišką leidinį apie Lietuvą 1964-1965 metų pasaulinės parodos New Yorke proga, to žemėlapi kopiją įrikiavo į pirmą puslapį.

Straipsnio autorės užklaustas, ką jis dabar veikia, pasakęs, kad nežiūrint artėjančio 77 metų

gimtadienio, vienoje inžinerijos bendrovėje 5-6 valandas rengia brėžinius, detalizuoja. Mėgstas keliauti. Kasmet nuvyksta į Muencheną. Ten gerisi spektakliais, aplanko muziejus, knygynus. Kiekvieną pavasarį lankosi Lietuvoje. Jam nuvykus į ten, pavyksta pamatyti Kauno, Vilniaus, Šiaulių, Panevėžio teatrų pastatymus, o taip pat ir operą Vilniuje. Grįžęs atgal į Ameriką vėl pasineria į abi savo profesijas - žurnalistiką ir architektūrą.

Straipsnio autorė Aurelija Mituzienė architektą Joną Kęstutį Čerkeliūną pavadino - *spausdinto žodžio architektu.*

P. Palys

LKRŠ pavasario/vasaros vajaus užbaigimas

"Mini" loterijos stalas su laimikiais. Stovi Lietuvių Religinės Šalpos darbuotojos (k.) Vida Jankauskienė ir Josephine Senken

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos 1998 m. pavasario/vasaros vajaus užbaigimas įvyko rugpjūčio 2 d. Apieškimą par. salėje Brooklyne. Gražus būrys svečių turėjo progos pabendrauti, pasivaikinti ir įsigyti bilietus "mini" ir pagrindinei loterijai. Taip pat buvo fotografijų parodėlė ir knygų bei laikraščių stalas. "Mini" loterijoje buvo 14 įvairiausių laimikių, kurie atiteko popietės dalyviams. Pagrindinės loterijos laimė nusišypsojo sekantiems: 750 dol. - Raymond Vizgirdai, Aurora, IL; 500 dol. - Agnes Domrowski, Spring Hills, FL; 250 dol. - Matthew F. Uter, Luzerne, PA; 100 dol. - Al Bartkui, Mt. Prospect, IL. 500 dol. laimikis buvo padovanotas dr. Nijolės Bražnaitės-Paronetto, o 100 dol.

laimikis - Bronės Paulienės. Ačiū joms! LKRŠ dėkoja klebonui Vytautui Palubinskui už leidimą naudotis patalpomis ir kad teikėsi pats atsilankyti popietėje. Dėkoja vaišių kolektyvui: Vidai Jankauskienei, Aldonai Katinie- nei, Anželei ir Petrui Petraičiams, Onutei Povilaitytei, Josephinai Senken, Vladui ir Pat Sidams, Reginei Senken-Wals ir visiems svečiams, atsilankiusiems popietėje. Šių metų vajus nebuvo itin sėkmingas, tačiau tikimės, kad neprišidėję prie vajaus parems LKRŠ savo aukomis kita proga. Ypatinga padėka priklauso dr. Rožei Šomkaitei, išplatinusiai net 153 loterijos knygetes! Nuoširdus ačiū visiems geradariams, kurie prisidėjo prie šio vajaus.

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Studentės, norinčios geromis sąlygomis dirbti per vasarą ir gauti patirties slaugant ligonius, gali kreiptis į Matulaičio slaugos namus, Putnam, CT, telefonu: (860) 928-5294. (sk.)

Reikalingi vyrai dirbti statybose. Dėl daugiau informacijų skambinti po 6 val. vak. prašyti Petrą. Tel. (516) 887-9255. (sk.)

Reikalinga moteris prižiūrėti ligonį 2 - 3 dienas savaitėje. Anglų kalbos žinojimas nebūtinai. Dėl daugiau informacijų skambinti tel. (201) 998-2998. (sk.)

Vilniuje parduodami naujai pastatyti liuksusiniai namai. Žiūr. skelbimą 6-tame puslapyje.

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kaina pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aidas" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol.; Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aidui" igaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Antanas Riauba, Woodhaven, NY - 10 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose **rugpjūčio 29 d.**, šeštadienį, nuo 12 iki 4 val. popiet. Žiūr. skelbimą 6-tame puslapyje.

Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis pagal susitarimą paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **rugpjūčio 15 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite **tel. (914) 258-5133.**

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami **doleriais** per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.